

Nr 282.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående överenskommelse om skyddet av Ålandsöarnas neutralitet; given Stockholms slott den 5 maj 1939.

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag jämte tillhörande bilagor vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens samtycke till en överenskommelse om skyddet av Ålandsöarnas neutralitet i huvudsaklig överensstämmelse med föreliggande preliminära texter.

GUSTAF.

Rickard Sandler.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 maj 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för försvarsdepartementet anför ministern för utrikes ärendena:

»Finlands minister i Stockholm meddelade i skrivelse den 12 april 1938, att Finlands regering ansåge erforderligt, att åtgärder vidtoges för säkerställandet av Ålandsöarnas oangripbarhet. Ministern hemställde, att svenska regeringen ville med Finlands regering skrida till en gemensam och diskre-

tionär undersökning av förutsättningar och utvägar att öka tryggheten för Åland som neutraliserat område. Efter det rådplägnings i ärendet ägt rum med utrikesnämnden, beslöt Kungl. Maj:t den 6 maj avlåtandet av en svarskrivelse av innehåll, att svenska regeringen vore beredd att med Finlands regering skrida till en dylik undersökning. Härvid förbehöll sig svenska regeringen att framföra de synpunkter, till vilka en omsorgsfull granskning av önskemål, som kunde framföras från finsk sida, ävensom denna viktiga frågas upptagande mellan de båda regeringarna i allmänhet gäve anledning. De svensk-finska förhandlingar, som ägt rum i anslutning till denna notväxling och beträffande vilkas fortgång rådplägnings med utrikesnämnden ägt rum vid flera tillfällen, hava hållits inom ramen för konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering, vars text torde få vidfogas statsrådsprotokollet såsom bilaga A. Förhandlingarnas resultat är angivet i svenska och finska delegerades den 7 januari 1939 dagteknade gemensamma rapport jämte tillhörande bilagor, vilka aktstycken närslutas protokollet som bilaga B. Vid föredragning den 14 januari av denna rapport beslöt Kungl. Maj:t, sedan rådplägnings med utrikesnämnden ånyo ägt rum i ärendet och riksdagen i detsamma erhållit meddelande i den i § 56 riksdagsordningen stadgade ordning, verkställandet av hänvändelser till brittiska, danska, estniska, franska, italienska, lettiska, polska, sovjetryska, turkiska och tyska regeringarna av det innehåll, som föreslagits i rapporten. Sedermera hava tillmötesgående svar ingått från de av dessa regeringar, som äro anslutna till 1921 års konvention. Texten till dessa svarsnoter torde få närslutas såsom bilaga C.

Grundsatsen om Ålandsöarnas icke-befästade har alltsedan år 1809 varit vägledande för svensk utrikespolitik, och sedan år 1856 har denna grundsats varit införlivad med europeisk offentlig rätt.

Som ett led i de militära operationerna mot Ryssland under Krim-kriget läto de allierade västmakterna, Frankrike och Storbritannien, sina krigsflottor inlöpa i Östersjön och bombardera den nyanlagda fästningen Bomarsund på Åland. Fästningen intogs därefter av landsatta trupper och förstördes. I samband med fredsslutet i Paris genomdrogo de allierade en utfästelse från Rysslands sida att icke befästa Ålandsöarna och att där varken bibehålla eller uppföra någon anläggning av militär eller marin art. Denna utfästelse upptogs i en i Paris den 30 mars 1856 undertecknad särskild konvention mellan Frankrike, Ryssland och Storbritannien. Enligt art. XXXIII i den allmänna fredstraktaten av samma år skulle konventionen hava samma kraft och verkan, som om den utgjort del av fredstraktaten. Texten till 1856 års konvention samt nämnda artikel i fredstraktaten återfinnes i bilaga A.

Efter upplösningen av unionen mellan Sverige och Norge aktualiserades Ålandsfrågan åter, i det att Ryssland i samband med förhandlingar om ett avtal angående bevarandet av status quo i Östersjön, avsett att ersätta 1856 års s. k. novembertraktat, sökte ernå ett upphävande av 1856 års befästningsförbud. Den i S:t Petersburg den ¹⁰/₂₃ april 1908 mellan Danmark, Ryssland,

Sverige och Tyskland undertecknade deklARATIONEN, till vilken förhandlingarna ledde, medförde emellertid ej någon rubbning av befästningsförbudet.

Under världskriget anlade ryssarna i strid med 1856 års konvention såväl befästningar som andra militära anläggningar på Ålandsöarna. Detta föranledde gensagor från Sveriges sida och en strävan att förmå Ryssland att direkt gentemot Sverige förplikta sig att icke upprätthålla befästningar på Ålandsöarna. I januari 1917 samtyckte tsarregeringen till upptagandet av förhandlingar i Stockholm om en överenskommelse av sådant innehåll. Genom revolutionen i Ryssland i februari 1917 uppskötos emellertid förhandlingarna, och tanken därpå förföll sedermera helt efter revolutionen i oktober samma år. Genom art. 6 av det i Brest-Litovsk den 3 mars 1918 mellan Ryssland och Centralmakterna undertecknade fredsfördraget medgav Ryssland demoleringen av dessa befästningar. Enligt en i Stockholm den 30 december 1918 mellan svenska, finska och tyska regeringarna ingången överenskommelse ägde demoleringen rum under tiden maj—oktober 1919 under medverkan av en svensk truppstyrka. Under år 1918 hade svenska regeringen, sedan från den åländska befolkningens sida givits uttryck åt en önskan om ögruppens förening med Sverige, upptagit frågan om Ålandsöarnas framtida ställning till diskussion med finska regeringen. Den 19 november 1918 hemställde sålunda svenska regeringen, att frågan måtte avgöras genom folkomröstning. Den 22 april 1919 riktade svenska regeringen till fredskonferensen i Paris en framställning om att denna måtte till övervägande upptaga frågan om Ålandsbefolkningens rätt att genom folkomröstning avgöra, huruvida ögruppen skulle höra till Sverige eller Finland. I början av juni 1919 förklarade sig finska regeringen ej kunna taga initiativ till den ifrågasatta folkomröstningen. Finska regeringen tillförsäkrade däremot genom en lag av den 6 maj 1920 om självstyrelse för Åland ögruppens befolkning en vidsträckt autonomi. Ålänningarna upprepade emellertid sina framställningar om förening med Sverige.

I detta läge fäste brittiska regeringen den 19 juni 1920 under åberopande av art. 11 i Nationernas förbunds akt rådets uppmärksamhet på Ålandsfrågan. Rådet beslöt den 12 juli samma år att åt en internationell juristkommission uppdraga att utreda, huruvida frågan fölle uteslutande inom Finlands behörighet, och att uttala sig om gällande internationella förpliktelser rörande Ålandsöarnas demilitarisering. Juristkommissionen förklarade i sitt den 5 september 1920 avgivna utlåtande, att den svensk-finska tvisten icke hänförde sig till en fråga, som den internationella rätten lämnade till Finlands uteslutande kompetens, och att rådet följaktligen vore behörigt att anbefalla den lösning, som det ansåge rättvis och lämplig. Beträffande 1856 års bestämmelser angående Ålandsöarnas demilitarisering förklarade kommissionen, att de alltjämt vore i kraft samt att de tillkommit i europeiskt intresse och i militärt avseende för Ålandsöarna skapat en särskild internationell ställning. Den 20 september förklarade sig rådet behörigt och uppdrog åt en internationell rapportörkommission att undersöka saken. I sitt den 16 april 1921 avgivna betänkande förklarade rappor-

törkommissionen, att finska statens suveränitetsrätt över Ålandsöarna vore obestridlig. Den föreslog emellertid, att den åländska självstyrelselagen skulle fullständigas med garantier beträffande det svenska språket m. m. samt att 1856 års Paris-konvention skulle ersättas och fullständigas genom en internationell konvention angående Ålandsöarnas demilitarisering och neutralisering. I detta avseende hänvisade kommissionen till två från svensk, resp. finsk sida framlagda konventionsutkast, vilka innehöllo rigorösa bestämmelser angående öarnas demilitarisering. Betänkandet behandlades av Nationernas förbunds råd vid dess möte i juni 1921. Den 24 juni förklarade rådet suveräniteten över Ålandsöarna tillhöra Finland. Genom en svensk-finsk överenskommelse borde åt ögruppens befolkning givas ytterligare garantier, särskilt i fråga om språk, jordbesittningsförhållanden och självstyrelse. Därjämte borde ett internationellt avtal angående ögruppens icke-befästade och neutralisering tillförsäkra såväl svenska folket som alla intresserade makter, att Ålandsöarna aldrig komme att utgöra någon fara ur militär synpunkt. Den 27 juni godkände rådet en mellan de svenska och finska delegationerna träffad överenskommelse i garantifrågan.

De sålunda avtalade och av rådet fastställda tilläggsgarantierna införlivades med självstyrelselagstiftningen genom lag den 11 augusti 1922 innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, den s. k. garantilagen. Enligt denna skall landshövdingen i landskapet Åland utnämnas efter överenskommelse med Ålands landstings ordförande eller, om samförstånd icke uppnås, bland fem personer, som förordats av landstinget och erbjuda betryggande förutsättningar (1 §). Ålands landsting och kommuner äro skyldiga att lämna bidrag endast till sådana skolor, där undervisningsspråket är svenska, och undervisning i finska må icke utan vederbörande kommuns samtycke meddelas i folkskola, som erhåller bidrag av stat eller kommun. I statens undervisningsanstalter är undervisningsspråket svenska (2 §). Finsk medborgare erhåller rösträtt på Åland först efter fem års »laga bo och hemvist» därstädes (3 §). Säljes fastighet på Åland till någon, som där ej har »laga bo och hemvist», må den inlösas av landskapet, vederbörande kommun eller enskild person med »laga bo och hemvist» i landskapet. Närmare bestämmelser om lösningens utövande och om företrädesrätt till lösning meddelas i särskild lag (5 §). Klagomål eller anmärkningar av Ålands landsting i anledning av tillämpningen av lagens stadganden skola av finska regeringen överlämnas till Nationernas förbunds råd, i syfte att detta skall kunna övervaka tillämpningen och eventuellt införskaffa utlåtande av den fasta mellanfolkliga domstolen (6 §). I likhet med självstyrelselagen må garantilagen icke ändras, förklaras eller upphävas och ej heller avvikelser därifrån göras annat än med Ålands landstings bifall och i den ordning, som gäller i fråga om grundlag (7 §).

Den i rådets beslut avsedda internationella konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering tillkom vid en konferens i Genève 10—20 oktober 1921 mellan ombud för Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Italien, Lettland, Polen, Storbritannien, Sverige och Tyskland, eller allt-

så bland annat samtliga Östersjöstater med undantag av Litauen och Sovjetunionen. Genom konventionen, som undertecknades den 20 oktober 1921, tillgodosågos i stort sett från svensk sida framställda önskemål rörande öarnas fullständiga demilitarisering. Den 11 januari 1922 beslöt Nationernas förbunds råd att under förbehåll för signatärmakternas ratifikation åtaga sig de förpliktelser, om vilka stadgas i art. 7 av konventionen, samt att uppdraga åt förbundets generalsekreterare att, så snart konventionen trätt i kraft, bringa den till förbundsmedlemmarnas kännedom. Den 3 april 1923 trädde konventionen i kraft för samtliga signatärmakters vidkommande.

Ändamålet med 1921 års konvention är enligt dess inledning att garantera, att Ålandsöarna aldrig komma att utgöra någon fara ur militär synpunkt. I detta syfte stadgas i konventionen Ålandsöarnas neutralisering, förbud mot öarnas befästade och över huvud taget deras fullständiga demilitarisering samt slutligen en kollektiv garanti mot överträdelser av konventionens bestämmelser. Finland har sålunda genom konventionen bekräftat den förklaring, som avgavs av Ryssland enligt 1856 års konvention (art. 1). Gränsen för konventionens tillämpningsområde i territoriellt hänseende sammanfaller i stort sett med Ålandsöarnas av ålder gällande administrativa gräns. I fråga om det i den neutraliserade zonen ingående vattnets utsträckning gäller tremilsgränsen (art. 2). Inom den neutraliserade Ålandszonen få varken bibehållas eller upprättas militära, marina eller för militär luftfart avsedda anläggningar eller operationsbaser och ej heller någon annan anordning för krigsändamål (art. 3). Ingen lant-, sjö- eller luftstyrka får inkomma i eller uppehålla sig inom den neutraliserade zonen, och tillverkning, införsel, transitering och återutförsel av vapen och krigsmateriel inom densamma äro förbjudna (art. 4, första stycket). Under fredstid gälla dock tre undantag från dessa bestämmelser. Därest utomordentliga omständigheter så kräva, får Finland, utöver erforderlig reguljär polispersonal, till zonen införa och där temporärt hålla annan väpnad styrka, som är nödvändig för ordningens upprätthållande (art. 4, andra stycket, mom. a). Finland äger rätt att tid efter annan låta ett eller två av sina lätta övervattenskrigsfartyg och, i fall av särskilda omständigheter av vikt, även andra övervattenskrigsfartyg, vilkas sammanlagda displacement dock i intet fall må överstiga 6,000 ton, temporärt besöka öarna. Finska regeringen må ej medgiva mer än ett krigsfartyg, tillhörande varje annan makt, rätt att inlöpa i ögruppen och där temporärt ankra (art. 4, andra stycket, mom. b). Såsom tredje undantag stadgas, att Finland får låta sina luftstridskrafter flyga över Ålandszonen, dock utan rätt för dessa att där landa utom i fall av force majeure (art. 4, andra stycket, mom. c). Förbudet mot att låta krigsfartyg inlöpa i zonen inverkar icke på rätten till s. k. inoffensiv passage genom territorialvatten (art. 5). I krigstid skall zonen anses såsom neutralt område och får icke vare sig direkt eller indirekt begagnas för ändamål, som på något sätt sammanhänger med militära företag (art. 6, första stycket). För den händelse Östersjön beröres av ett krig, äger Finland emellertid för tryggnad av zonen neutralitet temporärt utlägga minor inom dennas vattenområde och för detta ändamål vid-

taga sådana maritima åtgärder, som äro strängt nödvändiga (art. 6, andra stycket). Nationernas förbunds råd skall i så fall omedelbart underrättas (art. 6, tredje stycket). I syfte att göra den i konventionen stadgade garantin effektiv kunna signatärmakterna var för sig eller gemensamt hänvända sig till rådet, i ändamål att detta må besluta, vilka åtgärder som skola vidtagas för att säkerställa upprätthållandet av konventionens bestämmelser eller för att tillbakavisa en kränkning. Garantmakterna förbinda sig att medverka till av rådet enhälligt beslutna åtgärder, under det att två tredjedels majoritet är tillräcklig för att de skola vara berättigade vidtaga de åtgärder, som rådet tillstyrker. I intetdera fallet medräknas vid omröstningen inom rådet, vari alla signatärmakter vid behandlingen av hithörande frågor skola kallas att taga säte, ombudet för den makt, som beskyllts för att hava kränkt konventionens bestämmelser (art. 7: I). För den händelse zonens neutralitet äventyras genom ett plötsligt angrepp, skall Finland inom densamma vidtaga erforderliga åtgärder för att uppehålla och tillbakavisa angriparen samt omedelbart därom underrätta rådet (art. 7: II). Konventionen förblir i kraft oberoende av eventuella förändringar i status quo i Östersjön (art. 8). Med enhälligt samtycke av signatärmakterna kunna andra makter inbjudas biträda densamma (art. 9, andra stycket).

Under de senaste åren har frågan om effektiviteten av de internationella garantierna för Ålands neutralitet blivit aktualiserad. Enligt 1921 års konvention har åt Nationernas förbunds råd givits funktionen att i händelse av fara för neutralitetskränkning eller redan påbörjat angrepp mot ögruppen sammanträda i syfte att koordinera garantmakternas åtgärder till ögruppens skydd. Garantisystemet i konventionen är anordnat under hänsynstagande till Nationernas förbunds allmänna uppgifter enligt förbundsakten att ingripa till medlemsstaternas skydd i händelse av angrepp. Genom händelsernas utveckling har dock förbundets kollektiva säkerhetssystem alltmer försvagats, och medlemsstaterna räkna ej för närvarande med dess fungerande enligt förbundsaktens bestämmelser. Denna förändring i läget har helt naturligt icke kunnat undgå att öva inflytande även på frågan om Ålandsöarnas garanterade trygghet. Om Nationernas förbunds råd icke kan förväntas fylla de uppgifter, som enligt konventionen tilldelats rådet, och om grundade tvivel kunna hysas angående garantmakternas beredvillighet att inom rådet ena sig om effektiva åtgärder till försvar för ögruppens neutralitet, måste de närmast intresserade staterna, Sverige och Finland, överväga konsekvenserna för deras del av det sålunda förändrade läget.

Sedan i april 1938 från finsk sida gjorts en sondering under hand angående vissa förutsättningar för frågans officiella upptagande mellan svenska och finska regeringarna, enades de genom utväxling av de förut omnämnda noterna av den 12 april och den 6 maj 1938 om att skrida till en gemensam undersökning av förutsättningar och utvägar att öka tryggheten för Åland som neutraliserat område. Denna undersökning påbörjades vid ett meningsutbyte i Stockholm under tiden 19—21 maj. Detta meningsutbyte, vilket

fördes av utrikesministrarna biträdda av folkrättsliga och militära sakkunniga, möjliggjorde för de båda regeringarna att erhålla en fullständig bild av de synpunkter, som å ömse håll gjort sig gällande. Dessa voro ej från början överensstämmande, men å andra sidan blev det snart tydligt, att möjligheter förefunnos att sammanjämka divergerande uppfattningar angående Ålandskonventionens värde och behovet av modifikationer i densamma. Särskilt bereddes därvid tillfälle för folkrätts-sakkunniga att analysera det rättsliga läget och för de militära sakkunniga att undersöka problemets rent militära aspekter. I sistnämnda avseende visade sig en undersökning på ort och ställe av vissa delar av den åländska ögruppen erforderlig. Denna företogs gemensamt av svenska och finska officerare. Vidare sammanträdde militära experter från de båda länderna i Helsingfors för gemensamma utredningsarbeten under tiden 4—8 juli 1938.

Den 29 och den 30 juli 1938 sammanträdde de båda ländernas delegerade ånyo i Stockholm. Det visade sig då möjligt att uppdraga grundlinjerna för en efter tidsläget anpassad, begränsad reform av det trygghetssystem för Ålandsöarna, som skapats genom 1921 års konvention. I väsentliga delar återfinnas de förslag, som utarbetades, i de texter, vilka nu föreligga i slutgiltigt skick. Förslagen angåvos uttryckligen i de delegerades gemensamma rapport till sina regeringar vara baserade på ett upprätthållande av 1856 års befästningsförbud och på den grundsatsen, att de ändringar och lättnader med avseende å 1921 års konvention, som i nuvarande tidsläge erfordras för Ålandsöarnas tryggande, såvitt möjligt borde genomföras i anslutning till det i konventionen förutsatta systemet. Man var sålunda ense om att genom en modifikation av demilitariseringsbestämmelsernas territoriella tillämpningsområde möjliggöra för Finland att befästa några av landskapets söder om egentliga Åland befintliga öar och skär. För genomförandet av härför erforderliga jämkningar i konventionstexten bleve givetvis samtliga signatärmakters medverkan erforderlig. Den diplomatiska aktion, som måste företagas i detta syfte, skulle ske gemensamt av svenska och finska regeringarna. Emellertid ansågs nu berörda jämkning ej tillräcklig för att skapa ett efter rådande förhållanden anpassat skydd för ögruppens oantastbarhet. Temporära åtgärder i viss begränsad omfattning befunnos erforderliga även inom den zon, beträffande vilken demilitariseringsbestämmelserna i princip alltjämt skulle gälla. I fråga om dessa åtgärder var avsikten, att erforderligt medgivande skulle utverkas gemensamt av de båda regeringarna för en tid av tio år. Vidare enades man i princip om avgivandet av gemensamma förklaringar angående dels krigförande makters ställning inom garantisystemet, dels defensiva åtgärder vid överhängande krigsfara. Slutligen rådde, till en början med hänsyn till att genomförandet av de planerade åtgärderna för ökandet av Ålandsöarnas trygghet måste taga åtskillig tid i anspråk, en samstämmig uppfattning om nödvändigheten av en ökad omedelbar beredskap, för den händelse ett Östersjön berörande krig skulle utbryta. Denna särskilda beredskap avsåg krigsfall, då både Sverige och Finland äro neutrala och finna särskilda åtgärder erforderliga.

Redan vid det svensk-finska meningsutbytets inledande stod det klart för båda parter, att Ålandsbefolkningens i samband med förslagets förverkligande stående önskemål och intressen måste behörigen utredas och tillgodoses. Först efter julmötet förelågo konkreta riktlinjer för en lösning av frågan. Under augusti lämnades under hand från såväl svensk som finsk sida till talmannen i Ålands landsting och andra representanter för Åland detaljerade upplysningar om föreliggande planer. Landstingets medlemmar sammankommo till ett privat möte i Mariehamn den 29 augusti för att taga del av delegaternas informationer. Åländska delegater besökte den 12 september Helsingfors för att ytterligare informeras om de svensk-finska planerna, och den 22 september samlades landstingsmännen åter till ett privat möte. Därvid underströks enligt tillgängliga upplysningar, liksom redan skett den 29 augusti, att landstingsmännen icke kunde taga ståndpunkt, förrän konkreta förslag och skriftliga framställningar från Finlands regering förelågo.

Ehuru landskapet Åland icke är part i 1921 års konvention, har det, såsom redan sagts, från början ansetts vara av väsentlig vikt, att eventuella modifikationer i konventionens system taga tillbörlig hänsyn till befolkningens önskemål och intressen. För övrigt äro landskapets myndigheter därjämte i ett hänseende direkt medbestämmande vid genomförandet av den nyss skisserade planen för åstadkommandet av ökad trygghet för Åland. Enligt 27 § i självstyrelselagen för Åland äro nämligen landskapets inbyggare skyldiga att biträda vid fäderneslandets försvar genom att, i stället för fullgörande av värnplikt, göra motsvarande tjänst vid lots- och fyrinrättningen enligt vad därom i lag särskilt stadgas. Hittills har någon lag om sådan tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen ej kommit till stånd, och Ålandsbefolkningen har sålunda under de gångna åren varit befriad både från värnplikt och från annan offentlig tjänsteplikt. För säkerställandet av ögruppens försvar hade såväl de finska som de svenska sakkunniga funnit i hög grad önskvärt, att ortsbefolkningen vapenövas. Härför erfordrades en ändring av 27 § i självstyrelselagen, och en sådan ändring kräver det åländska landstingets medverkan.

I syfte att ernå landstingets medverkan på denna punkt lät Finlands President den 10 oktober sammankalla Ålands landsting till urtima möte den 27 i samma månad. I anslutning härtill riktade Presidenten den 24 oktober en skrivelse till landstinget, varvid fogats dels förslag till lag angående ändring av 27 § i självstyrelselagen jämte en därtill ansluten värnpliktslag, dels också ett alternativt förslag till lag angående inbyggarnas i landskapet Åland tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen. I skrivelsen redogjordes för de svensk-finska förhandlingarna, som lett till framläggande av förslag om lättnader i 1921 års demilitariseringsbestämmelser för att möjliggöra förläggande av en väpnad styrka inom landskapets område. Av hänsyn till Ålandsbefolkningens intressen skulle den till Åland förlagda, till numerären begränsade truppstyrkan bestå av värnpliktiga från Finlands svenskspråkiga trakter under svenskspråkigt befäl. Såsom en länk i åtgärderna för skyddande av Ålands neutralitet hade finska regeringen särskilt uppmärksammat frågan

om ålänningarnas deltagande i landets försvar och ville, innan definitiva lagförslag framlades, bereda landstinget tillfälle att redan under frågornas förberedande handläggning medverka till en lösning. Landstingets talman och vederbörande landstingsutskott skulle få tillfälle att med vederbörande statsmyndigheter dryfta föreliggande spörsmål. Enligt de två lagförslagen om värnplikt skulle den åländska värnplikten införas temporärt för en tid av tio år. Befolkningens vapenövning skulle avse fäderneslandets och hembygdens försvar, och den värnpliktige finge icke, där han ej själv annat önskade, varaktigt användas till tjänstgöring utanför landskapet.

Medlemmarna i det av landstinget för behandlingen av dessa lagförslag vid det urtima mötet tillsatta lagutskottet samt landstingets talman infunno sig till överläggning i Helsingfors i början av november. Under tiden 3—6 november ägde därjämte en tredje sammankomst rum i Helsingfors mellan Sveriges och Finlands delegerade. På detta sätt bereddades representanterna för Ålands landsting tillfälle till överläggning även med de svenska ombuden. Vid överläggningarnas avslutande utsändes en kommuniké, vari meddelades, att förhandlingsdelegationerna efter mötet i Stockholm i juli hos sina regeringar förordat åtgärder beträffande en sådan jämkning av 1921 års konvention, att ett effektivare tryggande av Ålandsöarnas neutralitet möjliggjordes, ävensom åtgärder avseende neutralitetens värnande, intill dess att de ifrågavarande jämkningarna kommit till stånd. Det tillkännagavs vidare, att vad man sålunda enats om bekräftats under delegationernas förhandlingar i Helsingfors och att de förordade åtgärderna icke innebure ett försvagande av den mellanfolkligt fastställda särställning, som Ålands landskap innehar med avseende å självstyrelse, språk och egenart, utan vore avsedda enbart att under de förändrade förhållandena tillförsäkra Åland den trygghet, som avsågs med 1921 års konvention. Därjämte omnämndes i kommunikén, att Ålands landstings representanter, i syfte att få en så ingående inblick som möjligt i delegationernas planer samt i den därmed nära sammanhängande frågan om ålänningarnas vapenövning ävensom att framställa önskemål och förslag beträffande desamma, haft tillfälle föra förtroliga diskussioner med de båda delegationerna. Slutligen tillkännagavs, att de båda delegationerna för att fullborda utredningen av vissa ännu öppna frågor angående beredskapens organisation på Åland, däri inbegripet frågan om den åländska befolkningens vapenövning, tillsatt ett gemensamt tekniskt utskott bestående av generallöjtnanten H. V. Österman (Finland), överstelöjtnanten greve C. A. Ehrensvärd (Sverige) samt, i egenskap av sakkunniga, referendarierådet vid finska försvarsministeriet A. H. Aarnio och den åländske riksdagsmannen H. Mattsson.

Det framgick redan av överläggningarna i Helsingfors, att lagförslagen av den 24 oktober på åtskilliga punkter ej gillades av landstinget. Detta angav närmare sin ståndpunkt genom ett av det tidigare omnämnda lagutskottet framlagt betänkande av den 10 november 1938. Däri betonades, att man varken från finskt eller svenskt håll tillerkänt Ålands landsting någon medbestämmanderätt beträffande 1921 års konvention. Emellertid hade utskot-

tet i Helsingfors tillkännagivit, att den åländska uppfattningen om den ovillkorliga nödvändigheten att för neutralitetens upprätthållande ändra konventionen icke sammange med den uppfattning, som delgivits utskottet, och avhållit sig från varje åtgärd, som på ett eller annat sätt kunde tänkas bidra till en förändring av status quo. Under erinran om konventionens demilitariseringsbestämmelser och under hänvisning till konventionens hela anda och mening syntes det utskottet, att en detaljbehandling av finska regeringens lagförslag rörande införandet av åländsk värnplikt inom den neutraliserade zonen över huvud taget icke kunde komma i fråga. Då lagförslagen framlagts såsom diskussionsbas, hade utskottet varken på sakliga eller formella skäl kunnat ingå på behandling av detaljer. Emellertid uttalade utskottet i princip att, om över huvud taget en ändring av 27 § i självstyrelselagen avseende införandet av allmän värnplikt skulle kunna komma i fråga, alla väsentliga bestämmelser rörande tjänstgöringen måste intagas i denna paragraf och därjämte stadgas, att den särskilda lag, som paragrafen förutsätter, skulle stiftas med Ålands landstings bifall. Dessutom förutsatte en prövning av varje sådant lagförslag en samtidig omarbetning av självstyrelselagen i hela dess vidd, så att konstitutionella konflikter mellan riket och landskapet för framtiden kunde undvikas. Vidare underströks nödvändigheten av effektivare garantier beträffande förvärv av fast egendom inom landskapet. Beträffande förslaget till lag angående tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen kritiserades i utskottsbetänkandet åtskilliga särskilda bestämmelser. Betänkandet, som utmynnade i en förklaring om beredvillighet att framdeles pröva av förhållandenas utveckling måhända betingade nya förslag, godkändes av landstinget den 12 november.

Önskvärdheten av en utredning rörande förtydligande av lagstiftningen om Ålands självstyrelse hade av Finlands regering redan tidigare beaktats. I slutet av september beslöt sålunda finska regeringen tillsätta en kommitté för att överväga, huruvida skäl förelåge att förtydliga lagen den 6 maj 1920 om självstyrelse för Åland eller andra lagstadganden, vilka angå nämnda självstyrelse. I den mån ett dylikt förtydligande befunnas nödvändigt, hade kommittén i uppdrag att uppgöra förslag till den ändring i gällande lagstadganden, vartill undersökningen gäve anledning. Denna kommitté har numera avgivit sitt betänkande till finska regeringen, som inom sig tillsatt ett särskilt utskott för det sålunda planlagda materialets bearbetning.

Det i kommunikén av den 6 november omnämnda tekniska utskottet påbörjade sina förhandlingar i Helsingfors i omedelbar anslutning till de svenska och finska delegationernas möte därstädes. Inom kommittén behandlades åtskilliga detaljfrågor sammanhängande med de planerade militära åtgärderna inom landskapet Åland i allmänhet, och därjämte uppdrogos grundlinjerna för ett särskilt skyddsvärn för Ålandsöarna.

Under tiden 5—7 januari 1939 slutfördes de svensk-finska förhandlingarna vid ett möte i Stockholm, i vilket även de båda ländernas statsministrar deltog. Därvid nåddes enighet om de åtgärder, som angivas i den redan förut omnämnda, såsom bilaga B närslutna gemensamma rapporten.

Vid olika tillfällen under Ålandsförhandlingarna har, på sätt redan framgått av vad ovan anförts, rådplägning ägt rum med utrikesnämnden, nämligen vid sammanträden 2 maj, 18 juni, 28 juli, 8 och 30 september samt 18 november 1938 ävensom 10 januari, 6 och 21 mars, 17 april samt 2 maj 1939.

Den preliminära överenskommelsen innefattar fyra olika partier.

För det första avses att genomföra *en definitiv ändring av 1921 års konvention*. I enlighet härmed skola de internationella demilitariseringsbestämmelserna för framtiden ej utgöra hinder för militära försvarsåtgärder av varje slag, som Finland må vilja vidtaga söder om en ny demarkationslinje, dragen i östlig—västlig riktning genom fasta Ålands sydspets. Vad beträffar den söder om denna linje belägna delen av zonen skall Finland befrias från varje inskränkning i sin handlingsfrihet och bestämmanderätt, varom stadgas i konventionen. Härigenom beredes bl. a. möjlighet för Finland att i obegränsad omfattning utan hinder av stadgandena i art. 4, andra stycket, mom. b, ditsända krigsfartyg.

Den södra delen av zonen skall emellertid alltjämt i alla andra avseenden åtnjuta det skyddssystem, som 1921 års konvention skapat, särskilt genom bestämmelserna i artiklarna 4, 6 och 7, i syfte att vidmakthålla Ålandsöarnas neutralitet. Härav följer, att hela Ålandszonen, däri inbegripet den södra delen, förbliver ett neutraliserat område. Den internationella garantin för upprätthållandet av konventionens bestämmelser eller för tillbakavisandet av en kränkning gäller framdeles liksom hittills Ålandszonen i dess helhet.

För det andra avser den preliminära överenskommelsen ett *bemyndigande för Finland att för en tid av tio år inom den återstående delen av zonen vidtaga vissa bestämda åtgärder av militär art* inom en maximiram, som särskilt överenskommes mellan Sverige och Finland. Några fasta befästningsanläggningar komma icke att få uppföras inom denna huvudsakliga del av Ålandszonen. Det temporära bemyndigandet avser i stort sett endast förläggandet av rörlig kustartilleri- och luftvärnsmateriel och ett förråd av minor på huvudön, möjlighet till övningar med svenska och finska sjöstridskrafter samt utbildning av landskapets vapenföra befolkning till hembygdens försvar. Man finner att, liksom i vad angår Ålandszonens södra del, fråga är om utpräglat defensiva åtgärder inom en begränsad ram. Särskilt under de närmaste åren, innan Ålandsbefolkningen hunnit vapenövas i större utsträckning, är det nödvändigt att på huvudön förlägga militär personal från det svenskspråkiga fasta Finland. Avsikten är emellertid, att kärnan i det åländska hembygdsvärnet skall bildas av öns egen befolkning. I olikhet med det för Ålands landsting i oktober framlagda lagutkastet är den nu tilltänkta åländska värnpliktsordningen icke temporärt begränsad, men i stället är dess tillämpning gjord beroende av att hinder ej föreligga i gällande internationella avtal.

För det tredje avgivas *två deklARATIONER angående konventionens tolkning*. Den första innebär, att en spontan intervention från krigförande makts sida

i och för Ålandsöarnas skydd ej kan betraktas som en tillämpning av konventionens garantisystem. Det har ansetts önskvärt att uttryckligen på förhand delgiva makterna denna tolkning, som vänder sig mot en eventuell benägenhet hos krigförande makt att begagna 1921 års konvention som täckmantel för ett ingripande på Åland. Den andra deklarationen preciserar först Sveriges ställning. Såsom närmaste garantmakt och med hänsyn till egna vitala intressen förbehåller sig sålunda Sverige att på begäran av Finland medverka vid tillämpningen av försvarsåtgärder till tryggnad av Ålandsöarnas neutralitet. Den giver vidare uttryck åt den gemensamma svensk-finska ståndpunkten, att ett erbjudande om ingripande från krigförande makts sida i detta syfte skall avböjas. Nämda svensk-finska samverkan har till sin förutsättning, att både Sverige och Finland äro neutrala och att båda regeringarna enas om att vidtaga särskilda åtgärder. För denna eventualitet kräves en viss beredskap och en planläggning i fredstid.

Genom den sistnämnda deklarationen bekräftas Sveriges historiskt givna särställning i vad angår skyddet av Ålandsöarnas neutralitet. Som redan framgår av vad ovan sagts, kommer denna särställning också till uttryck genom att det överlåtes åt Sverige och Finland att gemensamt fastställa maximiramen för de militära åtgärderna inom Ålandszonens norra del. Från svensk och finsk sida avses att i och för tillämpningen av den nya ordningen för tryggnad av Ålandsöarnas neutralitet tillsätta särskilda fasta delegationer, bestående av de båda ländernas utrikesministrar, deras sändebud i Helsingfors, resp. Stockholm, samt en representant för respektive lands krigsmakt. Dessa delegationer komma att bl. a. handhåva maximiramens fastställande och det gemensamma planläggningsarbete, varom nyss talats.

För det fjärde bekräftas genom den nya ordningen på olika sätt *landskapet Ålands särställning* i språkligt, rättsligt och administrativt hänseende. Sålunda fastslås i den svensk-finska noten till makterna, att inom Ålandszonens norra del förlagd militär personal från det övriga Finland skall vara svenskspråkig. Vidare har finska regeringen i meddelande till den svenska angivit de grundsatser, som komma att föreslås i den åländska värnpliktslagen, vilken skall stiftas gemensamt av Finlands riksdag och Ålands landsting och sålunda ej kunna upphävas eller ändras utan landstingets samtycke. Enligt dessa grundsatser säkerställes den svenskspråkiga karaktären hos all militär personal, som förlägges inom landskapet Åland, samt skall ämbets- och undervisningsspråket vid staber och truppförband inom landskapet vara svenska. Dessutom skola de åländska värnpliktiga utgöra särskilda truppförband, vid vilka jämväl kommandospråket skall vara svenska. Beträffande officerare kräves visserligen ej, att de skola tillhöra Finlands svenskspråkiga befolkning men väl — enligt samma regel, som gäller för civila ämbetsmän inom landskapet — att de skola fullständigt behärska svenska språket i såväl tal som skrift. Dessa grundsatser synas förebygga risken för en förfinskning av landskapet Åland som en följd av de begränsade militära åtgärder inom landskapet, vilka nu ifrågasatts. Därjämte har finska regeringen förbundit sig att till svenska regeringen avgiva en förklaring om att

de överenskomna åtgärderna icke skola inkräkta på den särskilda internationella ställning, som landskapet Åland åtnjuter i vad angår dess självstyrelse, dess språk och dess egenart. Om denna förklaring lämnas officiell underrättelse till landskapets landsting. Det bör slutligen vara omnämnt, att finska regeringen ämnar föreslå förtydliganden i gällande lagar om Ålands självstyrelse m. m. i syfte att för framtiden undanröja de svårigheter, vilka mött vid dessa lagars tolkning och tillämpning.

De svar å den svensk-finska framställningen, som ingått från signatärmakterna till 1921 års konvention, innebära samtliga ett godtagande i princip av den från Sveriges och Finlands sida föreslagna nya ordningen i vad angår skyddet av Ålandsöarnas neutralitet.

Under sådana förhållanden äro svenska och finska regeringarna beredda att omedelbart underställa de mellan signatärmakterna överenskomna bestämmelserna Nationernas förbunds råd för godkännande, i den mån de falla inom området för rådets behörighet.

I den gemensamma rapporten av den 30 juli 1938 ävensom i den kommuniké, som i början av november 1938 utsändes i Helsingfors, förklarade de svenska och finska delegerade, att de beaktat å ena sidan den försvagning, som Nationernas förbunds säkerhetssystem undergått, det förändrade militärpolitiska läget vid Östersjön och de såväl politiska som militära svårigheter, vilka numera förefinnas för en tillämpning av det i 1921 års Ålandskonvention stadgade garantisystemet, samt å andra sidan det värde, som denna konvention alltjämt bör anses äga för upprätthållandet av Ålandsöarnas neutralitet och internationella särställning i övrigt, vilket värde dessutom kan ökas i ett förändrat läge. Dessa två huvudsynpunkter hava städse varit vägledande vid de förhandlingar, som resulterat i föreliggande förslag om en sådan jämkning av gällande konvention, att ett effektivare skydd av Ålandsöarnas neutralitet möjliggöres. Utöver vad jag redan framhållit beträffande svårigheterna för garantisystemets tillämpning under nuvarande förhållanden, må här vara tillräckligt att erinra därom, att beslut angående åtgärder till skyddande av ögruppens neutralitet enligt 1921 års konvention som bekant skall fattas av Nationernas förbunds råd förstärkt med representanter för de signatärmakter till 1921 års konvention, som ej äro medlemmar av rådet. Italien och Tyskland äro båda signatärmakter, men det förra landet har anmält sitt utträde ur förbundet och det senare har redan för åtskillig tid sedan upphört att tillhöra förbundet. Med hänsyn till Italiens och Tysklands negativa inställning till förbundet är det ovisst, huruvida i ett kritiskt läge någon konferens för dryftande av åtgärder till Ålandsöarnas tryggnad av det slag, som konventionen avsett, under nuvarande förhållanden över huvud taget kan komma till stånd, och i varje fall är det mer än tveivelaktigt, huruvida några effektiva åtgärder kunna beslutas och genomföras.

Av dessa konstateranden bör emellertid ej dragas den slutsatsen, att grund-

satsen om Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering bör uppgivas. Tvärtom måste det ur svensk synpunkt anses som ett vitalt intresse att vidmakthålla ögruppens internationellt erkända ställning som en särskild zon, vilken i krig ej får göras till utgångspunkt för militära operationer. Det är tänkbart, att de internationella bestämmelserna angående Ålandsöarnas särskilda ställning kunna under ett allmänt krig åsidosättas, men det är säkerligen ej betydelselöst att framdeles liksom hittills kunna beträffande denna viktiga strategiska punkt återropa internationellt-rättsliga stadganden, vilka vunnit allmänt erkännande. Även garantisystemet enligt 1921 års konvention kan under förändrade förhållanden tänkas bliva av mer effektivt värde än för närvarande.

De nu ifrågavarande jämkningarna i gällande internationella bestämmelser, vilka äro avsedda att skapa större trygghet för Åland som neutraliserat område, motsvara finska regeringens önskemål om att erhålla möjlighet att i fredstid förbereda Ålandsöarnas försvar, vilket enligt uttrycklig bestämmelse i 1921 års konvention åligger Finland. Ifrågavarande jämkningar i konventionen förordas också från den svenska militära sakkunskapens sida.

Jag torde här få återgiva vad försvarsstabschefens på anmodan av mig den 4 maj 1939 avgivna yttrande i ärendet innehåller:

På därom gjord anmodan har jag äran avgiva följande yttrande om den nya ordning för tryggnad av Ålandsöarnas neutralitet, varom preliminär enighet uppnåtts mellan finska och svenska delegerade. Enär jag, alltsedan föreliggande spörsmål upptogs till behandling, varit i tillfälle att personligen eller genom mig underställd personal framlägga de militära synpunkterna på frågan, anser jag mig kunna i detta sammanhang begränsa mig till en sammanfattning av vad som sålunda från min sida kommit till uttryck.

Om en stormakt komme i besittning av Åland, skulle avsevärda delar av Sveriges i och för sig fåtaliga stridskrafter komma att bindas för eventuellt lokalförsvar längs Norrlandskusten, och detta även om Finland i övrigt vore intakt. Vidare skulle våra sjöförbindelser, främst till Norrland, kunna i stor utsträckning behärskas, varjämte, på grund av möjligheterna till flygbasering på Åland, riskerna för flyganfall mot stora delar av vårt land väsentligt skulle ökas. För Sveriges försvar är det därför av största betydelse, att vid ett stormaktskrig, som berör Östersjöområdet, är effektiv kontroll av inloppen till Bottniska viken kan utövas. Upprätthållandet av Ålandsområdets integritet är en förutsättning härför.

Med hänsyn till de betydande strategiska fördelar, vilka i händelse av en allvarlig konflikt mellan Östersjöstater skulle tillfalla den krigförande part, som lyckats taga Åland i besittning, måste det befaras, att ett företag med detta syfte kan komma till utförande. Så länge som Åland jämlikt 1921 års konvention är helt demilitariserat och obebästat, är det icke otroligt, att en sådan operation kommer att verkställas i ett mycket tidigt skede; ett dylikt företag kan under nuvarande förhållanden hava utsikt att lyckas, även om endast jämförelsevis svaga krafter insätts. Dessa kunna, förutom av till sjöss framförda stridskrafter, även bestå av lufttransporterade trupper. Ett betryggande militärt försvar av själva Åland måste därför hastigt kunna ordnas.

Vid utövandet av kontroll över inloppen till Bottniska viken måste betydande uppgifter tillkomma sjö- och flygstridskrafter, vad de förstnämnda beträffar icke minst artillerifartygen. I betraktande av de resurser i nämnda

hänseenden, varöfver Sverige och Finland kunna beräknas förfoga i jämförelse med en stormakt, är det emellertid nödvändigt, att medverkan säkerställes av försvarsanstalter även på Ålandsöarna. Om önskvärd effekt skall kunna åstadkommas och tillfredsställande skydd skapas, måste dessa försvarsanstalter delvis utgöras av fredstid anordnade permanenta kustbatterier. För deras tillkomst erfordras ett hävande av befästningsförbudet inom en mindre del av den åländska skärgården, varigenom möjlighet för Finland skapas att uppföra permanenta befästningar på vissa skär och mindre öar vid de infartsleder, som *söderifrån* föra till Ålandshav och fasta Åland. Även om ifrågavarande skär och öar, försedda med permanenta befästningar, skulle komma i en fientlig makts händer, äro de icke lämpliga som baser för mot Sverige riktade företag, vare sig över sjön eller genom luften; ej heller kunna dylika företag nämnvärt understödjas från på öarna uppställda batterier, även om dessa äro permanenta. Icke ens från den västligaste befästningsanläggning, som skulle medgivas, nämligen på Lågskär, kan vattenområdet närmast svenska kusten verksamt beskjutas, lika litet som farvatten väster om Lågskär kan behärskas från de yttersta delarna av den svenska skärgården. Det är just av denna anledning, som samverkan mellan kustbatterier på *båda* sidor om Ålandshav angivits såsom en av förutsättningarna för att inloppen till Bottniska viken skola kunna effektivt kontrolleras. Och även detta samarbete enbart är ej tillfyllest; såsom förut framhållits, kräves dessutom medverkan av sjö- och flygstridskrafter. De farhågor, som yppats, att de ifrågasatta permanenta befästningsanordningarna i södra delen av den åländska skärgården skulle vid ett ändrat politiskt läge innebära en fara för Sverige, synas mig av ovan anförda skäl sakna bärande grund.

Även *skydd mot landsättningsförsök på fasta Åland* från krigs- eller transportfartyg eller från luften måste emellertid, såsom redan påpekats, kunna hastigt ordnas. Härför fordras tillgång på arméstridskrafter på fasta Åland, varibland även luftvärnsartilleri. Att uteslutande bygga på ett överförande av dessa stridskrafter till ögruppen, först då ett hot mot denna blir aktuellt, är med hänsyn till risken för snabba företag i ett tidigt konfliktskede icke möjligt. Av detta skäl är en lindring i de nuvarande demilitariseringsbestämmelserna erforderlig. De styrkor, som i fredstid lämpligen kunna förläggas till Åland, äro dock icke av den storleksordning, att de ensamma kunna beräknas vara i stånd att avvisa ett med starkare krafter utfört invasionsförsök. Ett överförande av ytterligare stridskrafter till ögruppen måste därför under alla förhållanden förutses. I betraktande av Sveriges vitala intresse av att Ålandsöarnas integritet tryggas, är svensk medverkan i detta hänseende starkt motiverad, och finska framställningar i detta syfte böra såvitt möjligt tillmötesgås. Vid eventuellt överförande av svenska trupper till fasta Åland framträder betydelsen av de permanenta försvarsanordningarna på ögruppen såsom ett led även i åtgärderna för sådana sjötransporters skyddande.

De krav, som med anledning av ovan framlagda militära synpunkter för närvarande rimligen kunna uppställas beträffande såväl i fredstid vidtagna försvarsförberedelser på Åland som medverkan från svensk sida vid hävdandet av neutraliseringen och kontrollerandet av inloppen till Bottenhavet, bliva tillgodosedda genom de i den preliminära överenskommelsen förutsatta åtgärderna. Det är därför ur svensk försvarssynpunkt av största vikt, att förutsättningar ernås för dessa åtgärders vidtagande, resp. förberedande. I beaktande av den allmänna utrikespolitiska situationen bör en lösning av frågan nu med det snaraste åvägabringas. Detta är enligt min bestämda uppfattning en angelägenhet av vital betydelse för vårt lands försvar och för möjligheten att upprätthålla vår egen neutralitet.

Till de av försvarsstabschefen anförda synpunkterna är från min sida föga att tillfoga. Med återgivna yttrande är den viktiga roll klart definierad, som tillkommer den nya Ålandsöverenskommelsen i Sveriges neutralitetsvärn. Jag ansluter mig helt till slutsatsen, att frågans snara lösning är en angelägenhet av vital betydelse för vår neutralitetsberedskap. Om något vidaregående engagemang är här icke fråga än att i avseende å den internationellt särställda Ålandsregionen medverka till för rent defensiva syften avsedda och endast för sådana användbara försvarsanstalter, vilka krävas för vårt lands egen trygghet. Härvid torde få understrykas, att en mera effektiv säkerhet i vad angår Ålandsregionen innebär en avsevärd lättnad i de neutralitetsuppgifter, som föreligga till bevakande vid krigsfall i Östersjön. Den samverkan mellan svenska och finska försvarsanstalter, varmed överenskommelsen räknar och varom försvarsstabschefen yttrat sig, är baserad på den förutsättningen, att såväl Sverige som Finland äro neutrala och att båda ländernas regeringar äro överens om ikraftsättandet av den plan för samverkan, vilken av de militära ledningarna är förberedd.

Det framgår ävenledes av försvarsstabschefens yttrande, att i ett annat läge än det nyss förutsatta de försvarsanstalter, varom fråga är i överenskommelsen, icke äro av beskaffenhet att utgöra någon fara för vårt land. Det må i detta sammanhang understrykas, att de betänkligheter, vilka städse å svensk sida gjort sig gällande gentemot fasta befästningsanordningar på huvudön, icke hava tillämplighet å nu förevarande plan. För huvudön få nämligen sådana anläggningar icke komma i fråga. Beträffande de temporära medgivanden överenskommelsen innefattar för Ålandszonens huvudområde skall maximiomfattningen av militära anstalter fastställas under svenska regeringens medverkan. I avseende å den södra delen av zonen, för vilken demilitariseringsbestämmelserna hävas, är anledning bemärka, att som ett nödvändigt led i planeringen av all eventuell samverkan för trygghandet av Ålandsområdets neutralitet ingår ömsesidig information rörande de militära anstalterna såväl inom den neutraliserade zonen som i de närmast angränsande kustområdena å svensk och finsk sida.

Ur rent svenska intressesynpunkter sett är det min övertygelse, i full anslutning till den av chefen för försvarsstaben hävdade uppfattningen, att genomförandet av den till riksdagens godkännande framlagda Ålandsöverenskommelsen är för rikets trygghet av ett högst betydande positivt värde.

Man har stundom velat göra gällande, att det förstärkta skyddet för Åland skulle vara riktat mot den ena eller den andra makten. Alla intresserade makter böra emellertid, huru starka motsättningarna dem emellan än kunna vara och oavsett växlingar i maktkonstellationerna, äga ett gemensamt intresse av att Sveriges och Finlands neutralitet obrottsligt upprätthålles och skyddas på det mest ändamålsenliga sätt.

Till slut vill jag framhålla den betydelse, som enligt min uppfattning bör tillmätas den svensk-finska uppgörelsen i Ålandsfrågan ur synpunkten av vårt lands allmänna förhållande till grannlandet i öster och Finlands ställ-

ning inom de nordiska ländernas krets. Som man erinrar sig, antog Finlands riksdag i december 1935 enhälligt ett uttalande till förmån för Finlands nordiska orientering. Sedan dess har Finland allt fastare infogats i det nordiska samarbetet. Detta gäller ej blott det traditionella samarbetet på lagstiftningen, förvaltningens och olika tekniska områden utan även de nordiska ländernas samstämmande neutralitetspolitik. Sedan flera år tillbaka deltagit Finland i de nordiska utrikesministermöten, vilka under nuvarande brydsamma tider mer än eljest äga betydelse och utan någon formlig överenskommelse blivit en regelbunden företeelse. Utsikterna till en fortgående utjämning av tidigare slitningar i förhållandet mellan de båda folkgrupperna inom Finland sammanhånga också nära med det fördjupade samarbetet mellan Finlands och de övriga nordiska ländernas regeringar, i främsta rummet Sveriges. Det är tillåtet att hoppas, att uppgörelsen i Ålandsfrågan skall ytterligare befästa ett harmoniskt förhållande i Norden, vilket det är svenska regeringens ständiga strävan att på allt sätt främja.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens samtycke till en överenskommelse om skyddet av Ålandsöarnas neutralitet i huvudsaklig överensstämmelse med de preliminära texter, som återgivas i bilaga B.»

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall till riksdagen avlåtas.

Ur protokollet:

Stig Unger.

Konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering. Genève den 20 oktober 1921.

Ratificerad av Sverige den 18 november 1921. Ratifikationerna deponerades i Genève den 6 april 1922. Övriga maktens depositioner av ratifikationerna till konventionen: Tyska Riket, Danmark, Finland, Frankrike och Storbritannien den 6 april 1922, Italien den 11 maj 1922, Polen den 29 juni 1922, Lettland den 9 september 1922 samt Estland den 3 april 1923.

(Översättning.)

Convention relative à la non-fortification et à la neutralisation des îles d'Åland.

Le Président de l'Allemagne, Sa Majesté le Roi de Danemark et d'Islande, le Chef d'Etat de la République d'Esthonie, le Président de la République de Finlande, le Président de la République Française, Sa Majesté le Roi du Royaume Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande et des territoires britanniques au delà des mers, Empereur des Indes, Sa Majesté le Roi d'Italie, le Chef d'Etat de la République de Lettonie, le Chef de l'Etat Polonais, et Sa Majesté le Roi de Suède, étant tombés d'accord pour réaliser le vœu émis par le Conseil de la Société des Nations dans sa résolution du 24 juin 1921, visant la conclusion d'une Convention entre les Puissances intéressées, en vue de la non-fortification et de la neutralisation des îles d'Åland, afin de garantir que ces îles ne deviendront jamais une cause de danger au point de vue militaire:

Ont résolu à cette fin de compléter, sans y porter atteinte, l'effet de l'engagement pris par la Russie dans la Convention du 30 mars 1856, relative aux îles d'Åland, annexée au Traité de Paris du même jour;

Et ont désigné comme leurs Plénipotentiaires, savoir:

Pour l'Allemagne:

M. Oskar Trautmann, Conseiller actuel de Légation.

Konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering.

Tyska Rikets President, Hans Majestät Konungen av Danmark och Island, Estniska Republikens Statschef, Finska Republikens President, Franska Republikens President, Hans Majestät Konungen av det Förenade Konungariket Storbritannien och Irland och av de brittiska besittningarna hinsides haven, Kejsare av Indien, Hans Majestät Konungen av Italien, Lettiska Republikens Statschef, Polske Statschefen och Hans Majestät Konungen av Sverige, vilka enats om att förverkliga det av Nationernas förbunds råd i dess beslut den 24 juni 1921 uppställda önskemålet om avslutande av en konvention mellan de intresserade makterna rörande Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering, i syfte att garantera, att dessa öar aldrig komma att utgöra någon fara ur militär synpunkt,

hava för detta ändamål beslutit att, utan rubbning av den förbindelse, som Ryssland åtagit sig i den vid Paris-traktaten av den 30 mars 1856 fogade konventionen rörande Ålandsöarna, fullständiga innebörden av denna förbindelse, och till sina befullmäktigade ombud utsett:

För Tyskland:

hr Oskar Trautmann, verkligt legationsråd.

Pour le Danemark:

M. Herman Anker Bernhoft, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à Paris.

et M. Henri Lucien Erik Wenck, Capitaine de vaisseau, Chef de l'Etat-Major de la Marine danoise.

För Danmark:

hr Herman Anker Bernhoft, envoyé extraordinaire et ministre plénipotentiaire i Paris, samt

hr Henri Lucien Erik Wenck, kommandör, chef för danska marinstaben.

Pour l'Esthonie:

M. Antoine Piip, Ministre des Affaires étrangères.

För Estland:

hr Antoine Piip, utrikesminister.

Pour la Finlande:

M. le Général Oscar Paul Enckell, Chef d'Etat-Major général de l'armée finlandaise.

M. Rafael Waldemar Erich, ancien Président du Conseil, Professeur à la Faculté de Droit de l'Université de Helsingfors.

M. Carl Enckell, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à Paris.

För Finland:

hr Oscar Paul Enckell, general, chef för finska generalstaben,

hr Rafael Waldemar Erich, förutvarande statsminister, professor vid juridiska fakulteten vid universitetet i Helsingfors,

hr Carl Enckell, envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire i Paris.

Pour la France:

M. Jean Gout, Ministre plénipotentiaire de première classe.

För Frankrike:

hr Jean Gout, ministre plénipotentiaire av första klassen.

Pour l'Empire Britannique:

M. John Duncan Gregory, C. M. G., Conseiller d'Ambassade, Chef de Section au Foreign Office.

För Brittiska Riket:

hr John Duncan Gregory, C. M. G., ambassadråd, avdelningschef i utrikesministeriet.

Pour l'Italie:

M. Arturo Ricci Busatti, Ministre plénipotentiaire de première classe.

För Italien:

hr Arturo Ricci Busatti, ministre plénipotentiaire av första klassen.

Pour la Lettonie:

M. Michael Walters, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire à Rome.

För Lettland:

hr Michael Walters, envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire i Rom.

Pour la Pologne:

M. Szymon Askenazy, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire, Délégué à la Société des Nations.

För Polen:

hr Szymon Askenazy, envoyé extraordinaire och ministre plénipotentiaire, delegerad vid Nationernas förbund.

Pour la Suède:

M. Eric Birger de Trolle, Gouverneur de Province, ancien Ministre des Affaires étrangères.

Le Baron Erik Teodor Marks von Würtemberg, Président de la Cour d'Appel de Svea, ancien Ministre.

För Sverige:

hr Eric Birger Trolle, landshövding, förutvarande minister för utrikes ärendena,

friherre Erik Teodor Marks von Würtemberg, president i Svea Hovrätt, förutvarande statsråd,

Lesquels, après avoir déposé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des stipulations suivantes:

vilka efter att hava deponerat sina fullmakter, som befunnits vara i god och behörig form, överenskommit om följande bestämmelser:

Article 1.

La Finlande, confirmant en tant que de besoin, en ce qui la concerne, la déclaration faite par la Russie dans la Convention du 30 mars 1856, relative aux îles d'Åland¹, annexée au Traité de Paris du même jour, s'engage à ne pas fortifier la partie de l'archipel finlandais, dite «les îles d'Åland».

Art. 1.

Finland bekräftar, i den mån sådant må för dess del vara erforderligt, den förklaring Ryssland avgivit uti den vid Paris-traktaten av den 30 mars 1856 fogade konventionen angående Ålandsöarna¹ och förbinder sig alltså att icke befästa den del av den finska skärgården, som benämnes Ålandsöarna.

Article 2.

I. Par la dénomination «les îles d'Åland» la présente Convention entend l'ensemble des îles, îlots et récifs, situés dans l'étendue de mer délimitée par les lignes suivantes:

a) Au Nord, par le parallèle de latitude 60° 41' N.

b) A l'Est, par les lignes droites reliant successivement les points géographiques suivants:

- 1) lat. 60° 41',0 N et long. 21° 00',0 E de Greenwich
- 2) » 60° 35',9 N » » 21° 06',9 E » »
- 3) » 60° 33',3 N » » 21° 08',6 E » »
- 4) » 60° 15',8 N » » 21° 05',5 E » »
- 5) » 60° 11',4 N » » 21° 00',4 E » »
- 6) » 60° 09',4 N » » 21° 01',2 E » »
- 7) » 60° 05',5 N » » 21° 04',3 E » »
- 8) » 60° 01',1 N » » 21° 11',3 E » »
- 9) » 59° 59',0 N » » 21° 08',3 E » »
- 10) » 59° 53',0 N » » 21° 20',0 E » »
- 11) » 59° 48',5 N » » 21° 20',0 E » »
- 12) » 59° 27',0 N » » 20° 46',3 E » »

c) Au Sud par le parallèle de latitude 59° 27' N.

d) A l'Ouest par les lignes droites reliant successivement les points géographiques suivant:

- 13) lat. 59° 27',0 N et long. 20° 09',7 E de Greenwich
- 14) » 59° 47',8 N » » 19° 40',0 E » »
- 15) » 60° 11',8 N » » 19° 05',5 E » »
- 16) Milieu du rocher Märket
lat. 60° 18',4 N et long. 19° 08',5 E » »
- 17) » 60° 41',0 N » » 19° 14',4 E » »

Art. 2.

I. Med benämningen Ålandsöarna förstås i denna konvention samtliga de öar, holmar och skär, vilka äro belägna inom det vattenområde, som begränsas av följande linjer:

a) i norr av latitudparallellen 60° 41' N.

b) i öster av de räta linjer, som successivt sammanbinda följande geografiska punkter:

- 1) lat. 60° 41',0 N och long. 21° 00',0 O (Gr.)
- 2) » 60° 35',9 N » » 21° 06',9 O » »
- 3) » 60° 33',3 N » » 21° 08',6 O » »
- 4) » 60° 15',8 N » » 21° 05',5 O » »
- 5) » 60° 11',4 N » » 21° 00',4 O » »
- 6) » 60° 09',4 N » » 21° 01',2 O » »
- 7) » 60° 05',5 N » » 21° 04',3 O » »
- 8) » 60° 01',1 N » » 21° 11',3 O » »
- 9) » 59° 59',0 N » » 21° 08',3 O » »
- 10) » 59° 53',0 N » » 21° 20',0 O » »
- 11) » 59° 48',5 N » » 21° 20',0 O » »
- 12) » 59° 27',0 N » » 20° 46',3 O » »

c) i söder av latitudparallellen 59° 27' N.

d) i väster av de räta linjer, som successivt sammanbinda följande geografiska punkter:

- 13) lat. 59° 27',0 N och long. 20° 09',7 O (Gr.)
- 14) » 59° 47',8 N » » 19° 40',0 O » »
- 15) » 60° 11',8 N » » 19° 05',5 O » »
- 16) Mittpunkten av klippan Märket
lat. 60° 18',4 N och long. 19° 08',5 O (Gr.)
- 17) » 60° 41',0 N » » 19° 14',4 O » »

¹ Konventionens text är införd å sid. 25 f.

Les lignes reliant les points 14, 15 et 16 sont celles qui ont été fixées par la «Description topographique de la frontière entre le Royaume de Suède et l'Empire de Russie d'après la démarcation de l'année 1810 corrigée d'après la revision de 1888»¹.

La position de tous les points indiqués dans le présent article se réfère généralement à la carte de l'Amirauté britannique N° 2297 de 1872 (avec les corrections apportées jusqu'au mois d'août 1921); toutefois, pour plus de précision, la position des points 1 à 11 se réfère aux cartes suivantes: cartes finlandaises N° 32 de 1921, N° 29 de 1920, et carte russe N° 742 de 1916 (corrigée en mars 1916).

Un exemplaire de chacune de ces différentes cartes est déposé aux archives du Secrétariat permanent de la Société des Nations.

II. Les eaux territoriales des îles d'Åland sont considérées comme s'étendant à une distance de trois milles marins de la laisse de basse mer des îles, flots et récifs non constamment submergés, délimités ci-dessus; toutefois, sur aucun point ces eaux ne s'étendent au delà des lignes fixées dans le paragraphe I du présent article.

III. L'ensemble des îles, flots et récifs délimités par le paragraphe I, et des eaux territoriales définies par le paragraphe II, constituent la «zone» à laquelle s'appliquent les articles suivants.

Article 3.

Aucun établissement ou base d'opérations militaires ou navales, aucun établissement ou base d'opérations d'aéronautique militaire, ni aucune autre installation utilisée à des fins de guerre ne pourra être maintenue ou créée dans la zone décrite à l'article 2.

Article 4.

Sous réserve des dispositions de l'article 7, aucune force militaire, navale ou aérienne d'aucune Puissance ne pourra pénétrer ni séjourner dans la zone décrite à l'article 2; la fabrication,

De linjer, som förena punkterna 14, 15 och 16, äro desamma, som äro angivna uti »Description topographique de la frontière entre le Royaume de Suède et l'Empire de Russie d'après la démarcation de l'année 1810 corrigée d'après la revision de 1888»¹.

Läget av alla i denna artikel angivna punkter hänför sig i allmänhet till brittiska amiralitetets sjökort Nr 2297 av 1872 (med däri intill augusti 1921 införda rättelser). För vinnande av större noggrannhet hänföras dock punkterna 1—11 till följande sjökort: finska sjökorten Nr 32 av 1921, Nr 29 av 1920 och ryska sjökortet Nr 742 av 1916 (rättat i mars 1916).

Av vartdera av dessa olika sjökort är ett exemplar deponerat i Nationernas förbunds permanenta sekretariats arkiv.

II. Ålandsöarnas territorialvatten anses sträcka sig intill ett avstånd av tre sjömil vid lågvattenstånd från här ovan avsedda öar, holmar och skär, som icke ständigt av havet översköljas; dock skall territorialvattnet ingenstädes anses sträcka sig utom de i första momentet av denna artikel bestämda gränslinjerna.

III. De öar, holmar och skär, som avses i mom. I, och de territorialvattnen, som äro bestämda i mom. II, utgöra tillsammans den »zon», varå följande artiklar äga tillämpning.

Art. 3.

Ingen anläggning eller operationsbas av militär eller marin art, ingen anläggning eller operationsbas för militär luftfart, ej heller någon annan anordning avsedd för krigsändamål må bibehållas eller upprättas inom den i art. 2 angivna zonen.

Art. 4.

Under förbehåll för bestämmelserna i art. 7 må icke någon lant-, sjö- eller luftstyrka tillhörande någon som helst makt inkomma i eller uppehålla sig inom den i art. 2 angivna zonen.

¹ Topografisk beskrivning över gränsen mellan konungariket Sverige och kejsardömet Ryssland, upprättad efter den år 1888 reviderade gränsregleringen av år 1810. Se Sveriges och Norges traktater, del XIII (IV), sid. 558.

l'importation, le transit et la réexportation des armes et du matériel de guerre y sont formellement interdits.

Les dispositions suivantes seront toutefois appliquées en temps de paix:

a) en dehors du personnel de police régulière nécessaire pour le maintien de l'ordre et de la sécurité publique dans la zone, conformément aux dispositions générales en vigueur dans la République finlandaise, la Finlande pourra, si des circonstances exceptionnelles l'exigent, y introduire et y entretenir temporairement telles autres forces armées qui seront strictement nécessaires au maintien de l'ordre.

b) La Finlande se réserve également le droit de faire visiter les îles, de temps à autre, par un ou deux de ses navires de guerre légers de surface, qui pourront, dans ce cas, mouiller temporairement dans leurs eaux. En dehors de ces navires, la Finlande pourra, si des circonstances particulières importantes l'exigent, introduire dans les eaux de la zone et y entretenir temporairement d'autres navires de surface ne devant en aucun cas dépasser le déplacement total de 6,000 tonnes.

La faculté d'entrer dans l'archipel et d'y mouiller temporairement ne pourra être accordée par le Gouvernement finlandais qu'à un seul navire de guerre de toute autre Puissance.

c) La Finlande pourra faire survoler la zone par ses aéronefs militaires ou navals, mais leur atterrissage y est interdit hors le cas de force majeure.

Article 5.

L'interdiction de faire entrer et stationner des navires de guerre dans la zone décrite à l'article 2 ne porte pas atteinte à la liberté du passage inoffensif à travers les eaux territoriales, passage qui reste soumis aux règles et usages internationaux en vigueur.

Article 6.

En temps de guerre, la zone décrite à l'article 2 sera considérée comme zone neutre et ne sera, directement ni indirectement, l'objet d'une utilisation quel-

Tillverkning, införsel, transitering och återutförsel av vapen och krigsmateriel inom densamma äro uttryckligen förbjudna.

Följande bestämmelser skola dock gälla under fredstid:

a) utöver den reguljära polispersonal, som är nödvändig för upprätthållande av ordning och allmän säkerhet inom zonen och som är organiserad i överensstämmelse med de allmänna bestämmelser, som gälla i Finska Republiken, må Finland, därest utomordentliga omständigheter så kräva, dit införa och där temporärt hålla annan väpnad styrka, som är strängt nödvändig för ordningens upprätthållande.

b) Finland förbehåller sig likaledes rätten att tid efter annan låta ett eller två av sina lätta övervattenskrigsfartyg besöka öarna, och skola dessa fartyg i sådant fall kunna temporärt förankras i de till öarna hörande vatten. Utom dessa fartyg må Finland, därest särskilda omständigheter av vikt så kräva, i zonen vatten införa och där temporärt hålla andra övervattensfartyg, vilkas sammanlagda deplacement i intet fall får överstiga 6,000 ton.

Rätt att inlöpa i ögruppen och där temporärt ankra må av finska regeringen icke medgivas mer än ett krigsfartyg tillhörande varje annan makt.

c) Finland må låta sina luftstridskrafter flyga över zonen, men det är dessa förbjudet att där landa annat än i fall av force majeure.

Art. 5.

Förbudet mot att låta krigsfartyg inlöpa i eller uppehålla sig inom den i art. 2 angivna zonen inverkar icke på rätten till s. k. inoffensiv passage genom territorialvattnen, vilken passage förblir underkastad gällande internationella bestämmelser och sedvänjor.

Art. 6.

I krigstid skall den i art. 2 angivna zonen anses såsom neutralt område och får icke vare sig direkt eller indirekt begagnas för ändamål, som på något

conque ayant trait à des opérations militaires.

Néanmoins, au cas où une guerre intéresserait la mer Baltique, il sera loisible à la Finlande, en vue d'assurer le respect de la neutralité de la zone, de poser des mines à titre temporaire dans ses eaux et de prendre à cet effet les dispositions d'ordre maritime strictement nécessaires.

La Finlande en réfèrera immédiatement au Conseil de la Société des Nations.

Article 7.

I. En vue de donner efficacité à la garantie prévue dans le préambule de la présente Convention, les Hautes Parties Contractantes s'adresseront, soit individuellement, soit conjointement, au Conseil de la Société des Nations, afin qu'il décide des mesures à prendre soit pour assurer le maintien des dispositions de cette Convention, soit pour en réprimer la violation.

Les Hautes Parties Contractantes s'engagent à contribuer aux mesures que le Conseil de la Société des Nations décidera à cet effet.

Lorsque, aux fins de cet engagement, le Conseil aura à statuer dans les conditions indiquées ci-dessus, il appellera à siéger les Puissances qui sont parties à la présente Convention, qu'elles soient ou non Membres de la Société. Le vote du représentant de la Puissance accusée d'avoir violé les dispositions de cette Convention ne comptera pas dans le calcul de l'unanimité requise pour la décision du Conseil.

Si l'unanimité ne peut pas se former, chacune des Hautes Parties Contractantes sera autorisée à prendre les mesures, que le Conseil aurait recommandées à la majorité des deux tiers, le vote du représentant de la Puissance accusée d'avoir violé les dispositions de cette Convention ne comptant pas dans le calcul.

II. Dans le cas où la neutralité de la zone serait mise en péril par un coup de main dirigé soudainement, soit con-

sätt sammanhänger med militära företag.

Dock skall, i händelse Östersjön beröres av ett krig, Finland äga att, i och för tryggande av zonens neutralitet, temporärt nedlägga minor i dennas vattenområde och för detta ändamål vidtaga sådana maritima åtgärder, som äro strängt nödvändiga.

Finland skall omedelbart härom underrätta Nationernas förbunds råd.

Art. 7.

I. I syfte att åt den garanti, som omförmäles i inledningen till denna konvention, bereda nödig effektivitet, skola de höga fördragsslutande parterna var för sig eller gemensamt hänvända sig till Nationernas förbunds råd, i ändamål att rådet må besluta, vilka åtgärder skola vidtagas antingen för att säkerställa upprätthållandet av denna konventions bestämmelser eller för att hejda dess kränkande.

De höga fördragsslutande parterna förbinda sig att medverka till de åtgärder, som rådet i sådant syfte besluter.

Då rådet för fullgörande av detta åtagande har att fatta beslut under ovan angivna förutsättningar, skola de makter, som deltagit i denna konvention, vare sig de äro medlemmar av förbundet eller ej, av rådet kallas att därstädes taga säte. Vid beräkning av den enhällighet, som erfordras för rådets beslut, skall hänsyn icke tagas till den röst, som avgives av ombudet för den makt, vilken beskyllts för att hava kränkt konventionens bestämmelser.

Om enhällighet icke kan uppnås, äger en var av de höga fördragsslutande parterna att vidtaga de åtgärder, som rådet må hava anbefallt med två tredjedels majoritet, beräknad utan hänsyn till den röst, som avgivits av ombudet för den makt, vilken beskyllts för att hava kränkt bestämmelserna i konventionen.

II. I händelse zonens neutralitet skulle bringas i fara genom ett antingen mot Ålandsöarna eller genom ögruppen

tre les îles d'Aland, soit à travers celles-ci contre le territoire continental finlandais, la Finlande prendra les mesures nécessaires dans la zone pour contenir et repousser l'agresseur jusqu'au moment où les Hautes Parties Contractantes, conformément aux dispositions de la présente Convention, seront en état d'intervenir pour faire respecter la neutralité.

La Finlande devra en référer immédiatement au Conseil.

Article 8.

Les dispositions de la présente Convention demeureront en vigueur quelles que soient les modifications qui pourraient être apportées au *statu quo* actuel dans la mer Baltique.

Article 9.

Le Conseil de la Société des Nations est prié de vouloir bien porter la présente Convention à la connaissance des Membres de la Société afin que le régime juridique des îles d'Aland, partie intégrante de la République de Finlande, tel qu'il ressort des dispositions de cette Convention, soit respecté par tous dans l'intérêt de la paix générale comme faisant partie des règles de conduite effectives des Gouvernements.

La présente Convention pourra, du consentement unanime des Hautes Parties Contractantes, être présentée à toute Puissance non signataire dont l'accession paraîtrait ultérieurement souhaitable en vue de son adhésion formelle.

Article 10.

La présente Convention sera ratifiée. Le procès-verbal du premier dépôt de ratification sera dressé aussitôt que la majorité des Puissances signataires, y compris la Finlande et la Suède, seront en mesure d'y procéder.

La Convention entrera en vigueur pour chaque Puissance signataire ou adhérente dès le dépôt de sa ratification ou de son acte d'adhésion.

mot finska fastlandet plötsligen riktat angrepp, skall Finland inom zonen vidtaga nödiga åtgärder för att uppehålla och tillbakavisa angriparen, intill dess de höga fördragsslutande parterna i överensstämmelse med bestämmelserna i denna konvention bliva i stånd att ingripa för att åvägabringa neutralitetens respekterande.

Finland skall omedelbart härom underrätta rådet.

Art. 8.

Denna konventions bestämmelser skola förbliva i kraft, vilka förändringar än kunna inträda uti det nuvarande *status quo* i Östersjön.

Art. 9.

Nationernas förbunds råd ombedes att bringa denna konvention till förbundsmedlemmarnas kännedom, på det att den rättsliga status, som jämlikt densamma bestämmelser tillkommer de i Finska Republiken såsom integrerande del ingående Ålandsöarna, må i den allmänna fredens intresse respekteras av alla, såsom ingående uti de föreskrifter, som erkännas såsom rättesnöre för regeringarnas handlande.

Denna konvention kan med enhälligt samtycke av de höga fördragsslutande parterna föreläggas makt, som icke undertecknat densamma men vars anslutning senare må synas önskvärd, i syfte att sådan makt må formligen biträda densamma.

Art. 10.

Denna konvention skall ratificeras. Protokoll över den första deponeringen av ratifikationer skall upprättas, så snart flertalet av de makter, som undertecknat konventionen, Finland och Sverige inbegripna i detta flertal, bliva i tillfälle att skrida till deponering.

Konventionen skall träda i kraft för varje makt, som undertecknat densamma eller till densamma ansluter sig, ifrån tiden för deponeringen av sagda makts ratifikation eller anslutningsakt.

Le dépôt des ratifications se fera à Genève, auprès du Secrétariat permanent de la Société des Nations, et les actes d'adhésion éventuels y seront également déposés.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires ont signé la présente Convention et y ont apposé leur sceau.

Fait à Genève, le vingt octobre mil neuf cent vingt et un, en un seul exemplaire qui restera déposé dans les archives du Secrétariat permanent de la Société des Nations et dont une copie certifiée conforme sera transmise par les soins du Secrétariat à chacune des Puissances signataires.

Deponeringen av ratifikationerna skall äga rum i Genève hos Nationernas förbunds permanenta sekretariat; eventuella anslutningsakter skola likaledes där deponeras.

Till bekräftande härav hava de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Genève den 20 oktober 1921 i ett enda exemplar, som skall förbliva deponerat i Nationernas förbunds permanenta sekretariats arkiv och varav bestyrkt avskrift genom sekretariatets försorg skall tillställas var och en av de makter, som undertecknat densamma.

(L. S.) TRAUTMANN.
 (L. S.) H. A. BERNHOFT.
 (L. S.) WENCK.
 (L. S.) ANT. PIIP.
 (L. S.) O. ENCKELL.
 (L. S.) R. ERICH.
 (L. S.) CARL ENCKELL.
 (L. S.) JEAN GOUT.
 (L. S.) J. D. GREGORY.
 (L. S.) A. RICCI BUSATTI.
 (L. S.) M. WALTERS.
 (L. S.) S. ASKENAZY.
 (L. S.) ERIC TROLLE.
 (L. S.) E. MARKS VON WÜRTEMBERG.

(Underskrifter.)

Konvention mellan Frankrike, Storbritannien och Ryssland beträffande Ålandsöarna. Paris den 30 mars 1856.

Ratifikationerna utväxlades i Paris den 27 april 1856.

(Franska texten enligt Martens, Nouveau Recueil Général de Traités, Tome XV, sid. 788.)

(Översättning.)

Sa Majesté l'Empereur des Français, Sa Majesté la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, et Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, voulant étendre à la Mer Baltique l'accord si heureusement rétabli entre Elles en Orient, et consolider par là les bienfaits de la paix générale, ont résolu de conclure une Convention, et nommé à cet effet:

Hans Majestät Fransmännens Kejsare, Hennes Majestät Drottningen av det Förenade Konungariket Storbritannien och Irland och Hans Majestät Kejsaren av Ryssland, vilka önska utsträcka den överenskommelse, som så lyckligt träffats mellan dem rörande Orienten, till att omfatta jämväl Östersjön och sålunda befästa den allmänna fredens välgärningar, hava beslutit att avsluta en konvention och för detta ändamål utsett:

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, trouvés en bonne et due forme, sont convenus des Articles suivans: —

Art. I. Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, pour répondre au désir qui lui a été exprimé par Leurs Majestés la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande et l'Empereur des Français, déclare que les Iles d'Åland ne seront pas fortifiées, et qu'il n'y sera maintenu ni créé aucun établissement militaire ou naval.

Art. II. La présente Convention, annexée au Traité Général¹ signé à Paris en ce jour, sera ratifiée, et les ratifications en seront échangées dans l'espace de quatre semaines ou plus tôt, si faire se peut.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs l'ont signée et y ont apposé le sceau de leurs armes.

Fait à Paris, le trentième jour du mois de Mars, de l'an mil huit cent cinquante-six.

(L. S.) A. WALEWSKI.

(L. S.) BOURQUENEY.

(L. S.) CLARENDON.

(L. S.) COWLEY.

(L. S.) ORLOFF.

(L. S.) BRUNNOW.

vilka efter att hava utväxlat sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande artiklar:

Art. 1. För att tillmötesgå den önskan, som uttryckts av Deras Majestäter Drottningen av det Förenade Konungariket Storbritannien och Irland och Fransmännens Kejsare, förklarar Hans Majestät Kejsaren av Ryssland, att Ålandsöarna icke skola befastas och att där varken skall bibehållas eller upprättas någon anläggning av militär eller marin art.

Art. 2. Denna konvention, vilken är bifogad den allmänna traktat,¹ som denna dag undertecknats i Paris, skall ratificeras, och ratifikationerna skola utväxlas inom en tidrymd av fyra veckor eller tidigare, därest sig göra låter.

Till bekräftande härav hava de befullmäktigade undertecknat densamma och försett den med sina sigill.

Som skedde i Paris den 30 mars 1856.

(Underskrifter.)

¹ Allmänna fredstraktatens i Paris den 30 mars 1856 Art. XXXIII lyder:

(Franska texten enligt Martens, Nouveau Recueil Général de Traités, Tome XV, sid. 780.)

(Översättning.)

Art. XXXIII. La Convention conclue en ce jour entre Leurs Majestés l'Empereur des Français, la Reine du Royaume-Uni de la Grande-Bretagne et d'Irlande, d'une part, et Sa Majesté l'Empereur de toutes les Russies, de l'autre part, relativement aux Iles d'Åland, est et demeure annexée au présent Traité, et aura même force et valeur que si elle en faisait partie.

Art. XXXIII. Den konvention, som denna dag avslutits mellan Deras Majestäter Fransmännens Kejsare och Drottningen av det Förenade Konungariket Storbritannien och Irland å ena sidan samt Hans Majestät Kejsaren av Ryssland å andra sidan beträffande Ålandsöarna, är och förbliver bifogad denna traktat och skall hava samma kraft och verkan, som om den utgjorde del därav.

Bilaga B.

RAPPORT

avgiven av svenska och finska delegerade för överläggningar
beträffande Ålandsöarna.

Svenska och finska delegerade hava, i anslutning till noteväxling mellan Finlands minister i Stockholm och svenske utrikesministern i april/maj, vid sammanträden under maj och juli i Stockholm samt under november i Helsingfors övervägt frågan om Ålandsöarnas skyddande som neutraliserat område. Delegerade hava efter hand till regeringarna överlämnat rapporter angående förhandlingarnas gång. Under den senaste tiden har meningsutbytet i vissa frågor fortsatts på diplomatisk väg. Vid sitt nu avslutade sammanträde i Stockholm hava de delegerade ernått preliminär överenskommelse, vars genomförande dock blir beroende av medverkan av intresserade tredje makter, av den parlamentariska behandlingen i Sverige och Finland, däri inbegripen behandlingen i Ålands landsting, av vissa frågor samt av ett beslut av Nationernas förbunds råd fattat i den ordning, som avses i art. 7 i 1921 års konvention angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering.

Den lösning av problemet, som de delegerade nu anbefalla sina regeringar, angives i bifogade text till noter, vilka äro avsedda att snarast möjligt genom Sveriges och Finlands diplomatiska representanter i Berlin, Köpenhamn, London, Moskva, Paris, Riga, Rom, Tallinn och Warszawa riktas till därvarande regeringar ävensom delgivas regeringen i Ankara.

Denna lösning innefattar, på sätt närmare framgår av noternas text, medgivande av rätt åt Finland att inom den neutraliserade zonen sydligaste del vidtaga alla slags defensiva militära åtgärder samt ett temporärt bemyndigande för Finland, gällande under tio år, att inom zonen i övrigt vidtaga vissa bestämda åtgärder av militär art inom en maximiråd, som särskilt överenskommits mellan Sverige och Finland. Vidare innefattar lösningen två gemensamma deklARATIONER angående innebörden av 1921 års konvention.

Den note, som är avsedd att riktas till sovjetregeringen, uppvisar i jämförelse med de övriga noterna en skiljaktighet, sammanhängande med att Sovjetunionen till skillnad från de övriga makterna icke är signatärmakt till 1921 års konvention.

Vidare hava de delegerade enats om den jämväl närslutna texten till noteväxling mellan Sverige och Finland för att definitivt bekräfta den nya ordningen i fråga om skyddet av Ålandsöarna. Denna noteväxling förutsätter, att hinder mot de överenskomna åtgärdernas genomförande ej reses under de diplomatiska förhandlingarna, i samband med den parlamentariska proceduren eller inom Nationernas förbunds råd. Noterna angiva den lösning, varom preliminär enighet nu träffats, samt innefatta dessutom överenskommelse om tillsättandet av fasta delegationer i Sverige och Finland i och för tillämpningen av den nya ordningen för tryggnad av

Ålandsöarnas neutralitet. De delegerade hava utarbetat direktiv för de blivande delegationerna och förorda, i vad angår planlägningsarbetet, att detta, i avvaktan på planens genomförande i övrigt, tillsvidare fullföljes genom de båda ländernas militära myndigheters försorg. Slutligen innehålla noterna en bekräftelse av att de överenskomna åtgärderna icke skola inkräkta på landskapet Ålands särskilda rättigheter.

De svenska och finska delegerade äro ense om önskvärdheten av att Ålandsbefolkningen vapenövas för att kunna medverka till landskapets skydd. De hava tagit kännedom om finska regeringens avsikt att framlägga förslag till särskild lag härom att stiftas gemensamt av Finlands riksdag och Ålands landsting och som sålunda icke kan ändras eller upphävas annat än med landstingets bifall. I detta lagförslag komma att föreslås de grundsatser, som angivas i härvid fogade bilaga.

Stockholm den 7 januari 1939.

Bil. 1.

(Översättning.)

Tit.,

D'ordre de mon Gouvernement, j'ai l'honneur de communiquer ce qui suit au Gouvernement :

A la demande du Gouvernement finlandais, responsable en premier lieu de la sécurité des Iles d'Aland, les Gouvernements suédois et finlandais ont examiné en commun les problèmes ayant trait à la sécurité du territoire neutralisé. Ils sont arrivés à un accord préliminaire comportant la solution indiquée ci-après.

La Convention de 1921 a été conclue afin de garantir que ces Iles ne deviennent jamais une cause de danger au point de vue militaire. Les Puissances signataires ont voulu assurer la non-fortification et la neutralité des Iles par un système de garantie prévu par la Convention. L'affaiblissement subi par le système de sécurité de la Société des Nations et les difficultés tant politiques que militaires qui s'opposent actuellement à l'application du système de garantie prévu par la Convention de 1921, engagent les deux Gouvernements d'une part à recommander une modification définitive de l'étendue territoriale du champ d'application des dispositions de démilitarisation en tant qu'elles affectent la liberté d'action de la Finlande et, d'autre part, à proposer, par application de l'article 7: I de la Convention, d'apporter certains allègements temporaires audit régime de démilitarisation.

Il est à observer que la réalisation de la solution ici envisagée n'affecterait en rien les autres parties de la Convention, y comprise l'interdiction de fortification de 1856, visée à l'article 1er de cette dernière, et laisserait intacts la neutralité des Iles d'Aland aussi bien que leur statut international particulier.

Tit.,

På uppdrag av min regering har jag äran meddela regeringen följande:

På begäran av finska regeringen, som i första hand är ansvarig för Ålandsöarnas trygghet, hava svenska och finska regeringarna gemensamt undersökt de problem, som beröra det neutraliserade områdets trygghet. De hava nått en preliminär överenskommelse, innefattande här nedan angivna lösning.

1921 års konvention har avslutits i syfte att garantera, att dessa öar aldrig komma att utgöra någon fara ur militär synpunkt. Signatärmakterna hava velat genom ett i konventionen stadgat garantisystem trygga öarnas icke-befästade och neutralitet. Försvagandet av Nationernas förbunds säkerhetssystem och de såväl politiska som militära svårigheter, som för närvarande möta tillämpningen av det i 1921 års konvention stadgade garantisystemet, föranleda de båda regeringarna att å ena sidan anbefalla en slutgiltig ändring av den territoriella omfattningen av demilitariseringsbestämmelsernas tillämpningsområde, i den mån de beröra Finlands handlingsfrihet, och å andra sidan, med tillämpning av art. 7: I i konventionen, föreslå vissa temporära lättnader i nämnda demilitariseringsföreskrifter.

Det är att märka, att genomförandet av den här ifrågasatta lösningen på intet sätt skulle beröra övriga delar av konventionen, däri inbegripet det i art. 1 avsedda befästningsförbudet av år 1856, och skulle lämna Ålandsöarnas neutralitet ävensom deras särskilda internationella ställning orörda.

La solution proposée implique ce qui suit:

Les dispositions internationales de démilitarisation relatives aux Iles d'Aland ne s'opposeront pas à l'avenir aux mesures défensives militaires de tout genre que la Finlande voudra prendre au sud d'une ligne allant, de l'extrémité sud de Lemland (lat. 59° 58', 1 N. et long. 20° 10', 9 E. de Greenwich) en direction ouest-est jusqu'aux lignes de délimitation actuelles. En ce qui concerne la partie de la zone située au sud de cette ligne, la Finlande sera ainsi déliée de toute restriction à sa liberté d'action et de décision, prévue par la Convention.

La susdite partie de la zone continuera de bénéficier, sous tous les autres rapports que ceux indiqués plus haut, du système de protection que la Convention de 1921 a créé, notamment par les dispositions des articles 4, 6 et 7, en vue du maintien de la neutralité des Iles d'Aland.

En vertu de l'article 7: I, la Finlande sera autorisée, pour une période de dix ans à compter du 1939

a) à donner, dans la zone située au nord de la nouvelle ligne de démarcation, aux habitants des Iles d'Aland, une instruction militaire en vue d'assurer la sécurité des Iles, ainsi qu'à y placer, outre les effectifs alandais, des effectifs militaires de langue suédoise, venant des autres parties de la Finlande,

b) à y installer du matériel mobile d'artillerie côtière et anti-aérienne,

c) à y installer tout autre matériel nécessaire pour l'instruction, la mobilisation et l'entretien des troupes stationnant sur les Iles,

d) à y emmagasiner des mines,

e) à y faire atterrir ou amérir des avions militaires finlandais destinés à servir de cible aux unités anti-aériennes,

f) à permettre aux navires de guerre suédois ou finlandais d'y séjourner temporairement aux fins d'exercice.

Il appartiendra aux Gouvernements suédois et finlandais de fixer, d'un commun accord, le chiffre maximum

Den föreslagna lösningen innebär följande:

De internationella demilitariseringsbestämmelserna rörande Ålandsöarna skola för framtiden ej utgöra hinder för militära försvarsåtgärder av varje slag, som Finland må vilja vidtaga söder om en linje dragen från Lemlands sydspets (lat. 59° 58', 1 N. och long. 20° 10', 9 O. (Gr.)) i västlig, resp. östlig riktning fram till de nuvarande gränslinjerna. Vad beträffar den söder om denna linje belägna delen av zonen skall Finland sålunda befrias från varje inskränkning i dess handlingsfrihet och bestämmanderätt, varom stadgas i konventionen.

Nämnda del av zonen skall alltjämt i alla andra avseenden än de ovan nämnda åtnjuta det skyddssystem, som 1921 års konvention skapat, särskilt genom bestämmelserna i artiklarna 4, 6 och 7, i syfte att vidmakthålla Ålandsöarnas neutralitet.

Med stöd av art. 7: I skall Finland för en tid av tio år, räknat från den 1939, bemyndigas

a) att inom den norr om den nya demarkationslinjen belägna zonen giva Ålandsöarnas invånare militär utbildning i syfte att trygga öarnas säkerhet ävensom att därstädes utöver åländska styrkor förlägga svenskspråkig militär personal från det övriga Finland;

b) att därstädes förlägga rörlig kustartilleri- och luftvärnsmateriel;

c) att därstädes förlägga all övrig materiel, som erfordras för de på öarna förlagda truppers utbildning, mobilisering och underhåll;

d) att därstädes förvara minor;

e) att därstädes låta finska militärflygplan avsedda att tjäna som mål för luftvärnsartilleriet landa;

f) att tillåta svenska eller finska krigsfartyg att därstädes temporärt uppehålla sig i övningssyfte.

Det skall tillkomma svenska och finska regeringarna att gemensamt fastställa maximisiffror för ovan avsedda

des effectifs et du matériel visés ci-dessus ainsi que l'étendue des exercices navals visés sous f).

Les deux Gouvernements profitent de cette occasion pour faire savoir que, suivant leur interprétation de la Convention, une intervention militaire spontanée d'une Puissance belligérante en vue de la protection des Iles d'Åland, ne saurait en aucun cas être considérée comme une application du système de garantie prévu par la Convention.

En cas de danger imminent de guerre intéressant la mer Baltique, et en attendant l'application éventuelle du système de garantie prévu à l'article 7 de la Convention, la Suède se réserve, en tant que Puissance garante la plus proche et en raison de ses propres intérêts vitaux, de prêter son concours, sur la demande de la Finlande, à l'application des mesures défensives prévues à l'article 6 et à l'article 7 et jugées propres à sauvegarder la neutralité des Iles d'Åland. Toute offre d'intervention dans la situation susvisée, faite par une Puissance belligérante, en vue de la protection des Iles, sera déclinée par les deux susdites Puissances.

Les deux Gouvernements se proposent de demander en temps utile l'assentiment du Conseil de la Société des Nations aux dispositions ci-dessus, en tant qu'elles sont de sa compétence.

Les deux Gouvernements prient le Gouvernement (du Royaume-Uni, danois, estonien, français, italien, letton, polonais, allemand) de bien vouloir leur faire savoir si, en sa qualité de signataire de la Convention de 1921, il approuve pour sa part les dispositions ci-dessus, préliminairement convenues entre la Suède et la Finlande.

(Les deux Gouvernements prient le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétiques Socialistes, Membre du Conseil de la Société des Nations, de bien vouloir prêter son concours à l'adoption des dispositions ci-dessus, préliminairement convenues entre la Suède et la Finlande.)

Veuillez agréer, etc.

militära personal och materiel ävensom omfattningen av de under f) avsedda sjömilitära övningarna.

De båda regeringarna begagna detta tillfälle för att meddela, att enligt deras tolkning av konventionen en spontan militär intervention från krigförande makts sida i och för Ålandsöarnas skydd icke i något fall kan betraktas såsom en tillämpning av det i konventionen stadgade garantisystemet.

I händelse av överhängande krigsfara berörande Östersjön och i avvaktan på eventuell tillämpning av det i art. 7 i konventionen stadgade garantisystemet förbehåller sig Sverige såsom närmaste garantmakt och med hänsyn till egna vitala intressen att på begäran av Finland medverka vid tillämpningen av de försvarsåtgärder, varom stadgas i artiklarna 6 och 7 och som befinnas ägnade att trygga Ålandsöarnas neutralitet. Varje erbjudande om ingripande i nyssnämnda situation från en krigförande makts sida i och för ögruppens skyddande kommer att avböjas av de båda nyssnämnda makterna.

De båda regeringarna avse att i sin tid begära Nationernas förbunds råds samtycke till ovan angivna åtgärder i den mån de falla inom området för dess behörighet.

De båda regeringarna anhålla, att (brittiska, danska, estniska, franska, italienska, lettiska, polska, tyska) regeringen ville benäget meddela dem, huruvida den i sin egenskap av signatär-makt till 1921 års konvention för sin del godtager ovan angivna åtgärder, vilka preliminärt överenskommits mellan Sverige och Finland.

(De båda regeringarna anhålla, att De Socialistiska Rådsrepublikernas Unions regering såsom medlem av Nationernas förbunds råd ville benäget medverka till godkännandet av ovan angivna åtgärder, vilka preliminärt överenskommits mellan Sverige och Finland.)

Mottag, etc.

Tit.,

Par un échange de notes avec les Puissances signataires de la Convention du 20 octobre 1921 relative à la non-fortification et à la neutralisation des Iles d'Åland, il a été constaté que toutes ces Puissances sont d'accord pour accepter les dispositions suivantes formulées conjointement par les Gouvernements finlandais et suédois:

«Les dispositions internationales de démilitarisation les deux susdites Puissances.»

Dans sa séance du mai 1939, le Conseil de la Société des Nations, procédant en conformité avec les dispositions de la Convention de 1921, a donné son assentiment aux dispositions ci-dessus en tant qu'elles sont de sa compétence.

En vue de l'application du nouveau régime pour la sauvegarde de la neutralité des Iles d'Åland, constitué par l'échange de notes avec les Puissances intéressées et la confirmation du Conseil de la Société des Nations, le Gouvernement finlandais a décidé de constituer une délégation permanente spéciale, composée du Ministre des Affaires Étrangères, du Ministre de Finlande à Stockholm et d'un représentant des forces armées finlandaises à désigner ultérieurement. Cette délégation se mettra en rapports, toutes les fois qu'elle le jugera utile pour l'accomplissement de sa mission, avec une délégation suédoise analogue.

Le Gouvernement finlandais déclare au Gouvernement suédois que les mesures convenues ne porteront aucune atteinte au statut international particulier dont bénéficie la province d'Åland en ce qui concerne son autonomie, sa langue et son caractère distinctif.

Le Landsting de la province a été officiellement informé de cette déclaration faite au Gouvernement suédois.

Veillez agréer, etc.

Tit.,

Genom noteväxling med signatär-makterna till konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering har konstaterats, att samtliga dessa makter äro ense om att godtaga följande bestämmelser, som framlagts gemensamt av finska och svenska regeringarna:

»De internationella demilitariseringsbestämmelserna de båda nyssnämnda makterna.»

Vid sitt sammanträde den maj 1939 har Nationernas förbunds råd, förfarande i enlighet med bestämmelserna i 1921 års konvention, lämnat sitt samtycke till ovan angivna bestämmelser i den mån de falla inom området för dess behörighet.

I och för tillämpningen av den nya ordning för trygghandet av Ålandsöarnas neutralitet, som konstituerats genom noteväxlingen med intresserade makter och Nationernas förbunds råds konfirmation, har finska regeringen beslutit tillsätta en särskild fast delegation, bestående av ministern för utrikes ärendena, Finlands minister i Stockholm och en representant för Finlands försvarsmakt, som framdeles angives. Denna delegation skall, så snart den anser det nödvändigt för fullgörandet av sitt uppdrag, träda i förbindelse med en analog svensk delegation.

Finska regeringen förklarar till svenska regeringen, att de överenskomna åtgärderna icke skola inkräkta på den särskilda internationella ställning, som landskapet Åland åtnjuter i vad angår dess självstyrelse, dess språk och dess egenart.

Landskapets landsting har officiellt underrättats om denna till svenska regeringen gjorda förklaring.

Mottag, etc.

(Den svenska noten formuleras mutatis mutandis; texten kompletteras beträffande tidpunkten för ikraftträdandet.)

Bil. 3.

Finska regeringen meddelar, att i den lag om införande av värnplikt på Åland, som avses skola stiftas gemensamt av Finlands riksdag och Ålands landsting, komma att föreslås bl. a. följande grundsatser:

»att innebyggarna i landskapet Åland äro skyldiga att deltaga i fäderneslandets och landskapets försvar eller att därvid biträda;

att innebyggarnas tjänstgöring fullgöres inom landskapet Åland och att de icke kunna åläggas tjänstgöring utom landskapet, såvida icke denna avser fullgörande av tillfälligt uppdrag eller viss special- eller befälsutbildning; sådan utbildning skall försiggå vid svenskspråkig trupp eller kurs;

att den sammanlagda tjänstgöringstiden är för åländska värnpliktiga, som utbildas till reservofficerare och reservunderofficerare, högst 440 dagar samt för övriga värnpliktiga högst 350 dagar; tjänstgöringstiden kan uppdelas i tvenne eller flera tjänstgöringsperioder;

att åländska värnpliktiga kunna inkallas till extra övningar, utöver ovan angiven tjänstgöring, när särskilda omständigheter så påkalla;

att åländska värnpliktiga skola åtnjuta samma lättnader i tjänstgöringen och samma rättigheter, som gälla för övriga värnpliktiga;

att stamanställt underbefäl, tjänstemän och värvade vid inom landskapet Åland i fredstid förlagda staber och truppförband, liksom de värnpliktiga från fastlandet, vilka utbildas inom landskapet, skola sammansättas av personal ur rikets svenskspråkiga befolkning samt att samtliga inom landskapet tjänstgörande officerare skola fullständigt behärska svenska språket i såväl tal som skrift, ävensom förmå muntligen väl använda finska språket;

att ämbets- och undervisningsspråket vid staber och truppförband, som förläggas inom landskapet Åland, skall vara svenska;

att de åländska värnpliktiga skola utgöra särskilda truppförband, vid vilka kommandospråket skall vara svenska, dock att dessa värnpliktiga även skola bibringas kunskap om de finska kommandoorden och deras innebörd.»

Signatärmakternas svar å den svensk-finska hänvändelsen.

1. Allemagne.

*Le Ministre des Affaires Etrangères
d'Allemagne au Ministre de Suède à
Berlin.*

Berlin, den 2. Mai 1939.

Herr Gesandter!

Mit Schreiben vom 21. Januar 1939 hatten Sie mir im Auftrag Ihrer Regierung die von den Regierungen Finnlands und Schwedens gemeinsam ausgearbeiteten Vorschläge zur Abänderung des Åland-Abkommens von 1921 zur Kenntnis gebracht und die Deutsche Regierung gebeten, diesen Vorschlägen ihre Zustimmung zu erteilen. Die vorgeschlagene Neuregelung wird damit begründet, dass das Sicherheitssystem des Völkerbundes geschwächt sei, und dass politische und militärische Schwierigkeiten sich gegenwärtig der Anwendung des durch das Abkommen von 1921 vorgesehenen Garantie-Systems entgegenstellten.

Auf dieses Schreiben beehre ich mich Ihnen folgendes zu erwidern:

Die Deutsche Regierung legt entscheidenden Wert darauf, dass die Neutralität der Ålandsinseln aufrecht erhalten und in wirksamer Weise gesichert wird. Sie ist daher damit einverstanden, dass auf den Inseln militärische Verteidigungsmassnahmen getroffen werden, die ausschliesslich dem Zwecke dienen, diese Neutralität zu sichern, und stimmt dem von der Finnischen und Königlich Schwedischen Regierung vorgelegten Plan zu. Sie setzt dabei als selbstverständlich voraus, dass Schweden und Finnland im Falle etwaiger kriegerischer Verwicklungen, die den Ostseeraum berühren, strikte Neutralität beobachten.

Im übrigen sieht die Deutsche Regierung einen Widerspruch darin, dass die Note der Königlich Schwedischen

1. Tyskland.

Tyske utrikesministern till svenske ministern i Berlin.

(Översättning.)

Berlin den 2 maj 1939.

Herr Minister,

Med skrivelse den 21 januari 1939 har Ni på uppdrag av Eder regering bragt till min kännedom de av Finnlands och Sveriges regeringar gemensamt utarbetade förslagen till ändring i 1921 års Ålandskonvention samt anhållit, att tyska regeringen måtte lämna sitt samtycke till dessa förslag. Den föreslagna nyordningen motiveras därmed, att Nationernas förbunds säkerhetssystem försvagats samt att politiska och militära svårigheter för närvarande möta tillämpningen av det i 1921 års konvention stadgade garantisystemet.

Å denna skrivelse har jag äran lämna Eder följande svar:

Tyska regeringen lägger avgörande vikt på att Ålandsöarnas neutralitet upprätthålles och effektivt tryggas. Den samtycker därför till att på öarna vidtagas militära försvarsåtgärder, vilka uteslutande åsyfta att trygga denna neutralitet, och samtycker till den av finska och kungl. svenska regeringarna framlagda planen. Den förutsätter därvid såsom självklart, att Sverige och Finland i fall av möjligen inträffande krigiska förvecklingar, vilka beröra Östersjöområdet, iakttaga strikt neutralitet.

I övrigt ser tyska regeringen en mot sägelse däri, att kungl. svenska beskickningens note visserligen motiverar

Gesandtschaft die vorgeschlagenen Abänderungen des Abkommens zwar mit der Schwächung des Sicherheitssystems des Völkerbunds begründet, aber trotzdem die in dem Abkommen dem Völkerbundsrat zugewiesenen Funktionen aufrecht erhalten will. Die Deutsche Regierung möchte jedenfalls darauf hinweisen, dass ihre Haltung gegenüber dem Völkerbund und seinen Funktionen durch die weitere Beteiligung Deutschlands an dem Abkommen nicht präjudiziert wird.

Ich benutze diesen Anlass, um Ihnen, Herr Gesandter, die Versicherung meiner ausgezeichnetsten Hochachtung zu erneuern.

RIBBENTROP.

de föreslagna ändringarna i konventionen med försvagandet av Nationernas förbunds säkerhetssystem men likväl vill vidmakthålla de förbundsrådet genom konventionen tilldelade funktionerna. Tyska regeringen vill i varje fall hänvisa till att dess hållning gentemot Nationernas förbund och dettas funktioner icke prejudiceras av Tysklands fortsatta deltagande i konventionen.

Jag begagnar etc.

RIBBENTROP.

2. Danmark.

Le Ministre des Affaires Etrangères de Danemark au Ministre de Suède à Copenhague.

Copenhague, le 17 février 1939.

Monsieur le Baron,

Par une note, en date du 18 janvier dernier, vous avez bien voulu informer le Gouvernement danois que les Gouvernements suédois et finlandais, après avoir examiné en commun les problèmes ayant trait à la sécurité des îles d'Åland, sont arrivés à un accord préliminaire apportant les modifications suivantes à l'application des dispositions de la Convention du 20 octobre 1921:

Les dispositions internationales de démilitarisation les deux susdites Puissances.

En conséquence, vous avez bien voulu me demander de vous faire savoir si, en sa qualité de signataire de la Convention de 1921, le Gouvernement Royal danois approuve, pour sa part, les dispositions ci-dessus, préliminairement convenues entre la Suède et la Finlande.

En réponse, j'ai l'honneur, au nom de mon Gouvernement, de vous faire connaître qu'en sa qualité de signataire de ladite Convention de 1921 le

2. Danmark.

Danske utrikesministern till svenske ministern i Köpenhamn.

(Översättning)

Köpenhamn den 17 februari 1939.

Herr Friherre,

Med note den 18 nästlidne januari har Ni underrättat danska regeringen om att svenska och finska regeringarna, efter att gemensamt hava undersökt de problem, som beröra Ålandsöarnas trygghet, nått en preliminär överenskommelse, medförande följande ändringar i tillämpningen av bestämmelserna i konventionen av den 20 oktober 1921:

De internationella demilitariseringsbestämmelserna de båda nyssnämnda makterna.

I anslutning härtill har Ni anhållit, att jag måtte meddela Eder, huruvida kungl. danska regeringen i sin egenskap av signatär till 1921 års konvention för sin del godtager ovan angivna, mellan Sverige och Finland preliminärt överenskomna dispositioner.

Till svar har jag å min regerings vägnar äran meddela Eder, att danska regeringen i sin egenskap av signatär till nämnda konvention av år 1921 för sin

Gouvernement danois approuve, pour sa part, les dispositions formulées dans la note précitée. del godtager de i ovan åberopade note angivna dispositionerna.

Veillez agréer, Monsieur le Baron, l'assurance de ma haute considération. Mottag, etc.

P. MUNCH.

P. MUNCH.

3. Estonie.

Le Ministre des Affaires Etrangères d'Estonie à la Légation de Suède à Tallinn.

Tallinn, le 30 Janvier 1939.

Monsieur le Chargé d'Affaires,

En réponse à Votre lettre du 21 de ce mois par laquelle vous avez bien voulu m'informer de l'accord préliminaire survenu entre les Gouvernements de Finlande et de Suède, en question de la sécurité des Iles d'Åland, et en confirmation du point de vue préalable de mon Gouvernement que j'ai eu l'honneur de porter à votre connaissance le 24 courant je m'empresse, d'ordre de mon Gouvernement, de vous faire savoir que le Gouvernement d'Estonie, en sa qualité de signataire de la Convention de 1921, a approuvé entièrement, à sa séance du 26 courant, les dispositions préliminairement convenues entre la Finlande et la Suède en matière d'une modification définitive de l'étendue territoriale du champ d'application des dispositions de démilitarisation en tant qu'elles affectent la liberté d'action de la Finlande, ainsi qu'en application de l'article 7:1 de ladite Convention en vue d'apporter certains allègements temporaires au régime de démilitarisation des Iles d'Åland.

Le Président de la République d'Estonie a sanctionné à la date de ce jour la susdite décision du Gouvernement.

Veillez agréer, Monsieur le Chargé d'Affaires, les assurances de ma considération la plus distinguée.

Pour le Ministre:

OSKAR ÖPIK.

Le Ministre-Adjoint.

3. Estland.

Estnische utrikesministern till svenska beskickningen i Tallinn.

(Översättning.)

Tallinn den 30 januari 1939.

Herr Chargé d'Affaires,

Till svar å Eder skrivelse den 21 innevarande månad, varigenom Ni under rättat mig om den mellan Finlands och Sveriges regeringar träffade preliminära överenskommelsen i fråga om Ålandsöarnas säkerhet, och med bekräftande av det förhandsuttalande från min regering, som jag haft äran bringa till Eder kännedom den 24 dennes, skyndar jag, på uppdrag av min regering, meddela Eder, att Estlands regering, i sin egen skap av signatär till 1921 års konvention, vid sitt sammanträde den 26 dennes fullständigt godtagit de mellan Finland och Sverige preliminärt överenskomna dispositionerna i fråga om en slutgiltig ändring av den territoriella omfattningen av demilitariseringsbestämmelsernas tillämpningsområde, i den mån de beröra Finlands handlingsfrihet, ävensom i fråga om tillämpningen av art. 7: I i nämnda konvention i syfte att åstadkomma vissa temporära lättnader i föreskrifterna om Ålandsöarnas demilitarisering.

Republiken Estlands President har denna dag stadfäst regeringens ovan nämnda beslut.

Mottag, etc.

För Ministern:

OSKAR ÖPIK.

Biträdande minister.

4. France.

Le Ministre des Affaires Etrangères de France au Ministre de Suède à Paris.

Paris, le 19 février 1939.

Monsieur le Ministre,

Vous avez bien voulu, en date du 21 Janvier, me faire connaître le sens général des nouvelles dispositions que votre Gouvernement, d'accord avec le Gouvernement finlandais, souhaiterait voir substituer à celles prévues par la Convention du 20 Octobre 1921 relative à la non-fortification et à la neutralisation des Iles d'Åland. Ces aménagements porteraient: 1°) sur le champ territorial d'application des dispositions ayant trait à la démilitarisation; 2°) sur certains allègements temporaires qui seraient apportés au régime même de démilitarisation.

Ces aménagements n'affecteraient en rien les autres parties de la Convention, laissant intacts notamment le régime de neutralité, ainsi que le statut international de l'Archipel, et en particulier les clauses de non-fortification de l'article 1er de ce traité.

Vous avez bien voulu m'indiquer que les Gouvernements suédois et finlandais se proposaient de demander en temps utile l'assentiment à ces nouvelles dispositions du Conseil de la Société des Nations, en tant qu'elles sont de sa compétence.

J'ai l'honneur de vous faire savoir, en réponse au désir que vous avez bien voulu m'exprimer, que le Gouvernement français, en sa qualité de signataire de la Convention de 1921, ne verrait pas, pour sa part, d'objection de fond, sous réserve de l'accord des autres Puissances intéressées, aux aménagements, tels que vous avez bien voulu m'en faire connaître les dispositions essentielles, que les Gouvernements suédois et finlandais souhaitent voir apporter audit accord.

Agréé, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

GEORGES BONNET.

4. Frankrike.

Franske utrikesministern till svenske ministern i Paris.

(Översättning.)

Paris den 19 februari 1939.

Herr Minister,

Ni har den 21 januari bragt till min kännedom den allmänna innebörden av de nya dispositioner, varmed Eder regering i samförstånd med finska regeringen skulle önska ersätta dem, varom stadgas i konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering. Dessa jämkningar skulle avse: 1) demilitariseringsbestämmelsernas territoriella tillämpningsområde; 2) vissa temporära lättnader i själva demilitariseringen.

Dessa jämkningar skulle på intet sätt inverka på övriga delar av konventionen, särskilt som de ej beröra vare sig neutraliseringen eller ögruppens internationella ställning och i synnerhet icke det i konventionens art. 1 stadgade befästningsförbudet.

Ni har meddelat mig, att svenska och finska regeringarna avsåg att i sin tid begära Nationernas förbunds råds samtycke till dessa nya dispositioner, i den mån de falla inom området för dess behörighet.

Till svar å Eder framställning har jag äran meddela Eder, att franska regeringen i sin egenskap av signatär till 1921 års konvention icke har någon invändning i sak, under förbehåll för samtycke från övriga intresserade makter, mot de jämkningar, sådana de i sina väsentliga drag delgivits mig, vilka svenska och finska regeringarna önska vidtaga i nämnda överenskommelse.

Mottag, etc.

GEORGES BONNET.

5. Royaume-Uni de Grande-Bretagne
et d'Irlande du Nord.

*Le Ministre des Affaires Etrangères
britannique au Ministre de Suède à
Londres.*

Foreign Office, S. W. 1.
3rd February, 1939.

Sir,

I have considered the note which you were so good as to hand to me on the 24th January setting out the proposals of your Government and of the Finnish Government for the defence of the Aaland Islands; and I now have the honour to inform you that His Majesty's Government in the United Kingdom, as a party to the Aaland Islands Convention, see no objection in principle to these proposals, on the understanding that, as you have informed me, the other parties to the Convention, and also the Soviet Government, will be consulted thereon, and that they will then be submitted to the Council of the League of Nations.

2. As regards the form in which the proposed alteration in the status of the Islands may be embodied, there are points which, in the view of His Majesty's Government, may require consideration; but it does not seem necessary to enter into these matters at the present stage of the discussions.

I have the honour to be,
with the highest consideration,

Sir,

Your obedient Servant,
(For the Secretary of State)

LAWRENCE COLLIER.

5. Förenade Konungariket Storbritan-
nien och Nordirland.

*Brittiske utrikesministern till svenske
ministern i London.*

Foreign Office, S. W. 1.
3 februari 1939.

(Översättning.)

Herr Minister,

Jag har övervägt den note, vilken Ni den 24 januari överlämnat till mig och vari redogjorts för Eder regerings och finska regeringens förslag angående Ålandsöarnas försvar. Jag har nu äran meddela Eder, att Hans Majestäts regering i Det Förenade Konungariket, såsom en till Ålandskonventionen ansluten part, icke har någon invändning i princip mot dessa förslag, varvid den utgår ifrån att, såsom Ni har meddelat mig, övriga till konventionen anslutna parter, liksom även sovjetregeringen, konsulteras angående förslagen samt att dessa därefter underställas Nationernas förbunds råd.

2. I vad angår den form, i vilken den föreslagna ändringen i öarnas rättsställning kan klädas, finnas frågor, vilka enligt Hans Majestäts regerings åsikt må kunna kräva övervägande; det förefaller emellertid icke nödvändigt att på förhandlingarnas nuvarande stadium ingå på dessa frågor.

Jag har, etc.

(För Ministern)

LAWRENCE COLLIER.

6. Italie.

*Le Ministre des Affaires Etrangères
d'Italie au Ministre de Suède à Rome.*

Roma, li 5 Maggio 1939, Anno XVII.
Signor Ministro,

Con la nota del 26 gennaio u. s., Voi avete comunicato al Governo Italiano

6. Italien.

*Italienske utrikesministern till svenske
ministern i Rom.*

Rom den 5 maj 1939, Anno XVII.
Herr Minister,

Med note den 26 sistlidne januari har Ni delgivit italienska regeringen de

(Översättning.)

le proposte elaborate in comune dai Governi di Svezia e di Finlandia per modificare la Convenzione delle Isole Aaland del 1921, chiedendo che il Regio Governo desse il suo consenso alle proposte stesse. Voi facevate presente a questo proposito che il nuovo regolamento proposto era originato dall'indebolimento del sistema di sicurezza della Società delle Nazioni e dalle notevoli difficoltà politiche e militari che nel momento attuale si sarebbero opposte all'applicazione del sistema di garanzia previsto dalla Convenzione del 1921.

Ho l'onore di comunicare che il Governo Italiano, riconoscendo la grande importanza che ha il mantenimento della neutralità delle Isole Aaland, e la conseguente necessità che essa venga assicurata in modo effettivo, si dichiara d'accordo a che siano prese nelle Isole Aaland delle misure militari difensive all'unico scopo di garantire la loro neutralità, e dà il suo consenso al progetto sottopostogli dai Governi di Svezia e di Finlandia.

Il Governo Italiano dà questo suo consenso nella convinzione che la Svezia e la Finlandia nell'eventualità di complicazioni belliche nel Mar Baltico manterranno una stretta neutralità. Inoltre a suo avviso il voler mantenere nella Convenzione del 1921 le funzioni attribuite al Consiglio della S. d. N. appare in contraddizione con il fatto che proprio l'indebolimento del sistema di sicurezza della S. d. N. è il motivo delle modifiche proposte alla Convenzione di Aaland.

Il Governo Italiano ha da ultimo l'onore di rilevare che il fatto che l'Italia continua a far parte della Convenzione del 1921 non può pregiudicare né pregiudica in alcun modo il suo atteggiamento nei riguardi della S. d. N. e delle sue funzioni.

Gradite, Signor Ministro, gli atti della mia alta considerazione.

CIANO.

av Sveriges och Finlands regeringar gemensamt utarbetade förslagen till ändring i 1921 års Ålandskonvention samt anhållit, att kungl. regeringen måtte lämna sitt samtycke till dessa förslag. Ni har härvid framhållit, att den föreslagna nyordningen har föranletts av försvagandet av Nationernas förbunds säkerhetssystem samt de avsevärda politiska och militära svårigheter, som för närvarande skulle möta tillämpningen av det i 1921 års konvention stadgade garantisystemet.

Jag har äran meddela, att italienska regeringen, som erkänner den stora betydelsen av vidmakthållandet av Ålandsöarnas neutralitet och den därav följande nödvändigheten av att den på effektivt sätt tryggas, förklarar sig ense med att på Ålandsöarna vidtagas militära försvarsåtgärder, vilka uteslutande äsyfta att garantera deras neutralitet, och lämnar sitt samtycke till den av Sveriges och Finlands regeringar italienska regeringen underställda planen.

Italienska regeringen lämnar detta sitt samtycke i den övertygelsen, att Sverige och Finland i händelse av krigiska förvecklingar i Östersjön iakttaga en strikt neutralitet. I övrigt synes enligt dess mening avsikten att bibehålla de enligt 1921 års konvention Nationernas förbunds råd tilldelade funktionerna stå i motsägelse till det faktum, att just försvagandet av Nationernas förbunds säkerhetssystem är motivet till de föreslagna ändringarna i Ålandskonventionen.

Italienska regeringen har slutligen äran framhålla, att det faktum, att Italien fortsätter att delta i 1921 års konvention, icke kan prejudicera eller på något sätt prejudicera dess hållning med avseende å Nationernas förbund och dettas funktioner.

Mottag, etc.

CIANO.

7. Lettonie.

Le Ministre des Affaires Etrangères de Lettonie au Ministre de Suède à Riga.

Riga, le 9 février 1939.

Monsieur le Ministre,

J'ai l'honneur d'accuser réception de la note D N° 12/1939, en date du 21 janvier a. c., que Votre Excellence a bien voulu remettre à Monsieur Alfreds Bērziņš, Ministre des Affaires Etrangères a. i.

Le Gouvernement de Lettonie, en tant que Partie Contractante à la Convention relative à la non-fortification et à la neutralisation des Iles d'Åland, signée à Genève le 20 octobre 1921, se déclare d'accord d'accepter une modification définitive de l'étendue territoriale du champ d'application des dispositions de démilitarisation ainsi que certains allègements temporaires audit régime, à savoir:

Les dispositions internationales de démilitarisation exercices navals visés sous f).

En outre, j'ai pris acte des précisions que le Gouvernement suédois et le Gouvernement finlandais ont fournies quant à leur interprétation de la Convention pour le cas d'une intervention militaire spontanée d'une Puissance belligérante en vue de la protection des Iles d'Åland ainsi qu'au sujet de l'attitude que les deux Gouvernements entendent d'adopter en cas de danger imminent de guerre intéressant la mer Baltique et en attendant l'application éventuelle du système de garantie prévu à l'art. 7 de la Convention.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, l'assurance de ma haute considération.

V. MUNTERS.

7. Lettland.

Lettiske utrikesministern till svenske ministern i Riga.

(Översättning.)

Riga den 9 februari 1939.

Herr Minister,

Jag har äran erkänna mottagandet av noten D Nr 12/1939 den 21 januari d. å., vilken Eders Excellens överlämnat till fungerande utrikesministern Alfreds Bērziņš.

Lettlands regering förklarar sig, i sin egenskap av en till den i Genève den 20 oktober 1921 undertecknade konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering ansluten part, samtycka till att godtaga en slutgiltig ändring av den territoriella omfattningen av demilitariseringsbestämmelsernas tillämpningsområde ävensom vissa temporära lättnader i nämnda föreskrifter, nämligen:

De internationella demilitariseringsbestämmelserna de under f) avsedda sjömilitära övningarna.

Jag har vidare tagit del av de förklaringar, som svenska och finska regeringarna lämnat angående deras tolkning av konventionen i fall av en spontan militär intervention från krigförande makts sida i och för Ålandsöarnas skydd ävensom i fråga om den hållning de båda regeringarna ämna intaga i händelse av överhängande krigsfara berörande Östersjön och i avvaktan på eventuell tillämpning av det i art. 7 i konventionen stadgade garantisystemet.

Mottag, etc.

V. MUNTERS.

8. Pologne.

Le Ministre des Affaires Etrangères de Pologne au Ministre de Suède à Varsovie.

Varsovie, le 17 février 1939.

Monsieur le Ministre,

Par votre note en date du 21 janvier 1939 No. 11 vous avez bien voulu me communiquer ce qui suit:

»D'ordre de mon Gouvernement
. . . . entre la Suède et la Finlande.»

En vous accusant réception de ladite note, j'ai l'honneur de porter à votre connaissance, conformément à son alinéa dernier, que le Gouvernement Polonais en sa qualité de signataire de la Convention relative à la non-fortification et à la neutralisation des Iles d'Åland, signée à Genève le 20 octobre 1921, approuve pour sa part les propositions de modification de cette Convention, formulées dans votre note du 21 janvier 1939.

Veillez agréer, Monsieur le Ministre, les assurances de ma haute considération.

J. BECK.

8. Polen.

Polske utrikesministern till svenske ministern i Warszawa.

(Översättning.)

Warszawa den 17 februari 1939.

Herr Minister,

Med Eder note den 21 januari 1939 Nr 11 har Ni meddelat mig följande:

»På uppdrag av min regering
. mellan Sverige och Finland.»

I det jag erkänner mottagandet av nämnda note har jag äran att i enlighet med dess sista stycke bringa till Eder kännedom, att polska regeringen i sin egenskap av signatär till den i Genève den 20 oktober 1921 undertecknade konventionen angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering för sin del godtager de förslag till ändring av denna konvention, som angivits i Eder note den 21 januari 1939.

Mottag, etc.

J. BECK.